

Katarzyna Braun
Bogna Frąszczak

Jak organizować wolontariat w szkole? „Szkoła bez przemocy”

Katarzyna Braun
Bogna Frąszczak
Jak organizować wolontariat w szkole?

Koordinator Programu: Profile sp. z o.o.
Skład i łamanie: Artbro
Druk: Forte
Data wydania: Warszawa 2009
ISBN: 978-83-87009-43-4

www.szkolabezprzemocy.pl

„Szkoła bez przemocy”

Jak organizować wolontariat w szkole?

Poradnik dla nauczycieli

Organizatorzy Programu

Partner Programu

Program objęty Honorowym Patronatem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego

Publikacja powstała przy współpracy merytorycznej Centrum Wolontariatu

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
SZKOLNE KLUBY WOLONTARIUSZA	4
1. Co to jest wolontariat i kto jest wolontariuszem	4
1.1. Sylwetka wolontariusza Szkolnego Klubu Wolontariusza	6
1.2. Kwalifikacje wolontariusza	6
2. Ubezpieczenie, strona prawna	8
2.1. Prawne aspekty zaangażowania wolontariackiego młodzieży	8
2.2. Ubezpieczenia	9
3. Wolontariat w szkole	12
3.1. Szkolny Klub Wolontariusza	12
3.1.1. Czym są Szkolne Kluby Wolontariusza	13
3.1.2. Szkolny Klub Wolontariusza – krok po kroku	15
3.1.3. Etapy tworzenia Szkolnego Klubu Wolontariusza	16
4. Dobre praktyki	29
4.1. Wolontariat szkolny	29
4.2. Wolontariat lokalny	30
4.3. Wolontariat krajowy	31
4.4. Wolontariat globalny	31
SCENARIUSZE ZAJĘĆ LEKCYJNYCH	33
Klasy I – III	33
Klasy IV–VI	35
Klasy gimnazjalne	37
Klasy ponadgimnazjalne	39
ANEKS	41
LITERATURA	56

WSTĘP

Szanowni Państwo,

rozpoczęliśmy czwartą edycję programu społecznego „Szkoła bez przemocy”. W roku szkolnym 2009/2010 działaniom Programu towarzyszy hasło „Wolontariat – świadomie pomagam innym”. Jak pokazują badania „Diagnoza szkolna” oraz „Badania rodziców 2009”, wraz z wiekiem zdecydowanie spada aktywność społeczna dzieci i młodzieży. Konsekwencją tego zjawiska jest nie tylko niski poziom kapitału społecznego wśród młodych Polaków, ale również zwiększenie poziomu agresji i przemocy szkolnej. Żle zagospodarowany czas wolny, brak pozytywnego pomysłu na życie, niewykorzystana energia sprzyjają zachowaniom agresywnym. Dlatego chcemy zachęcić dzieci i młodzież szkolną, a także ich opiekunów do bezinteresownego poświęcania swojego czasu i wysiłku na rzecz innych.

Broszura programu społecznego „Szkoła bez przemocy”, którą oddajemy w Państwa ręce, to praktyczny poradnik prezentujący poszczególne kroki, jakie trzeba podjąć, aby zorganizować wolontariat szkolny. Z pierwszej części dowiedzą się Państwo m.in., czym są i jak funkcjonują Szkolne Kluby Wolontariusza, jak stworzyć i prowadzić Klub, jakie są podstawy prawne wolontariatu w Polsce. Druga część to specjalnie opracowane przez doświadczonych praktyków scenariusze zajęć lekcyjnych na temat wolontariatu, adresowane do czterech grup wiekowych (klas I–III, IV–VI, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych). Każdy scenariusz zawiera podstawowe definicje związane z wolontariatem, opis przebiegu zajęć, listę materiałów potrzebnych do ich przeprowadzenia oraz dodatkowe wskazówki. Przykładowe lekcje, zrealizowane według zaproponowanych scenariuszy, przedstawiają filmy instruktażowe dostępne na dołączonej do broszury płycie.

Życzymy Państwu przyjemnej lektury i sukcesów w pracy!

Organizatorzy Programu
„Szkoła bez przemocy”

SZKOLNE KLUBY WOLONTARIUSZA

Katarzyna Braun

Regionalne Centrum Wolontariatu w Lublinie

1. Co to jest wolontariat i kto jest wolontariuszem

Rozpoczynając pracę z wolontariuszami, warto na początku zapoznać się z podstawowymi informacjami na temat wolontariatu – czym jest i kogo możemy określać mianem wolontariusza.

Wolontariat (łac. *volontarius* – ochotniczy, dobrowolny) – definiowany jest jako „świadome, dobrowolne i nieodpłatne działanie na rzecz innych, potrzebujących pomocy, wykraczające poza związki rodzinne, przyjacielskie i koleżeńskie”. Jest swoistym odruchem serca, pociągającym za sobą konkretne czyny zmierzające do wsparcia, udzielenia pomocy człowiekowi, który znalazł się w trudnej sytuacji życiowej.

W Polsce z początkiem zorganizowanej działalności wolontariackiej spotykamy się po 1989 roku, gdy zaczynają się rozwijać organizacje pozarządowe. Od 1995 roku powstają w naszym kraju Centra Wolontariatu, zajmujące się rozpowszechnianiem idei wolontariatu oraz wspieraniem instytucji i osób zainteresowanych pracą ochotniczą, a od 2003 roku wolontariat jest uregulowany prawnie Ustawą o organizacjach pożytku publicznego i wolontariacie.

Wolontariat opiera się na następujących wartościach:

- postawienie w centrum zainteresowań człowieka,
- zwrócenie uwagi na najstarszych i najbardziej cierpiących,
- odpowiedzialność za życie społeczne,

- szacunek dla innych,
- bezinteresowność w działaniach solidarnościowych.

Opierając się na tych wartościach, wolontariat realizuje swoje fundamentalne zadania:

- stymuluje instytucje publiczne i domaga się praw dla najstarszych,
- wyprzedza odpowiedzi państwa na nagłe potrzeby członków społeczności),
- zmienia świadomość osób, które zazwyczaj nie martwią się trudną sytuacją innych,
- ukazuje sens człowieczeństwa.

Przedstawione w skrócie informacje na temat wolontariatu pokazują, że stawia on w centrum swoich zainteresowań człowieka, jego godność, uczy, jak być z innymi i dla innych, jak dostrzegać wokół siebie chorych, ubogich, cierpiących, czuć się odpowiedzialnym za ich losy, podejmować działania pomocowe na rzecz najbardziej potrzebujących, być wrażliwym na nowe obszary ubóstwa. Wolontariusze, pracując w licznych placówkach – domach dziecka, świetlicach środowiskowych, szpitalach, domach pomocy społecznej, wśród bezdomnych, umierających, uchodźców, więźniów – wnoszą nadzieję, ukazują wartość życia, któremu zawsze należy służyć, przywracają wiarę w dobro istniejące w człowieku.

Określając obszar pracy wolontariuszy, warto zaznaczyć, że w literaturze przedmiotu odnajdujemy różne rodzaje wolontariackiego zaangażowania. Jego typologię przedstawiamy poniżej.

Wolontariusze mogą pracować:

- indywidualnie lub grupowo,
- w kraju lub za granicą.

Praca wolontariacka może mieć charakter:

(ze względu na zakres czasowy)

Wiedząc, jak ważną rolę w społeczeństwie mogą odgrywać wolontariusze, jak różne formy może przybierać wolontariat i w jak wielu obszarach życia społecznego jest obecny, warto zastanowić się, kim jest wolontariusz i kto może nim zostać.

Wolontariuszem może być każda osoba, która dobrowolnie i świadomie podejmuje bezpłatną pracę na rzecz potrzebujących. Bardzo ważny jest akt woli ochotnika. Każdy wolontariusz musi samodzielnie podjąć decyzję, że chce nieodpłatnie pomagać osobom potrzebującym. Badania prowadzone przez Klon/Jawor wskazują, że wolontariuszami zostają osoby w każdym wieku, począwszy od uczniów, poprzez studentów, osoby pracujące, po emerytów i rencistów. Przychodzą z różnym poziomem wiedzy, doświadczeniem lub jego brakiem. Stąd bardzo ważne jest odpowiednie dopasowanie miejsca, w którym będzie pomagał wolontariusz, i zakresu obowiązków do poziomu jego wiedzy i kwalifikacji.

1.1. Sylwetka wolontariusza Szkolnego Klubu Wolontariusza

Podjęciem tematyki wolontariatu młodzieżowego, warto przyjrzeć się uważnie sylwetce młodego wolontariusza – temu, czego się od niego oczekuje, oraz jak może zmienić młodego człowieka jego zaangażowanie w pracę wolontariacką. Mówiąc o sylwetce wolontariusza, mamy na myśli postawę życiową, którą poprzez pracę wychowawczą w ramach Klubu Wolontariusza mamy szansę kształtować. Członkami Szkolnych Klubów Wolontariusza są osoby młode, których postawa dopiero się formuje. Niezmiernie ważne jest wskazanie na tym etapie priorytetów, hierarchii wartości, wzmacnianie pozytywnych zachowań, pomoc w zrozumieniu procesów zachodzących w życiu społecznym i nauka zajmowania stanowiska w sprawach ważnych. Oto kilka punktów określających w sposób ogólny ideał osobowy wolontariusza:

1. Wolontariusz jest osobą, która stale podejmuje pracę nad sobą, stara się coraz lepiej poznać samego siebie, swoje mocne i słabe strony, talenty i ograniczenia.
2. Wolontariusz poznaje swoją motywację do pracy z potrzebującymi.
3. Wolontariusz jest wzorem postępowania dla swoich rówieśników.
4. Wolontariusz nie jest biernym obserwatorem rzeczywistości, ale stara się ją rozumieć i podejmować działania zmierzające do rozwiązywania trudnych sytuacji.
5. Wolontariusz nie stoi bezczynnie wobec zła, niesprawiedliwości (staje w obronie praw słabszych), ale podejmuje działania przemyślane.
6. Wolontariusz uczy się współpracy z innymi, bo pamięta, że rozwiązanie niektórych problemów wymaga zaangażowania wielu osób.

1.2 Kwalifikacje wolontariusza

Wcześniej wspomniano, że miejsce pracy wolontariusza zawsze powinno być dobrze dopasowane do jego wiedzy, umiejętności i kwalifikacji. Przepisy Ustawy o działalności

pożytku publicznego i wolontariacie wskazują na obowiązek posiadania przez wolontariuszy kwalifikacji niezbędnych do świadczenia danej pracy. W praktyce określa je osoba kierująca placówką. Za każdym razem osoba taka ocenia kwalifikacje wolontariusza (na podstawie dotychczasowych doświadczeń, rozmowy) i decyduje o zaangażowaniu go do pracy.

Czasami placówka angażująca wolontariuszy kieruje się w swojej działalności szczegółowymi przepisami, ma swój regulamin zawierający specyficzne wymogi. W takim przypadku wolontariusze muszą się tym wymogom podporządkować.

Przy angażowaniu uczniów jako wolontariuszy trudno jest wymagać od nich szczególnych kwalifikacji. Dlatego ważne jest staranne rozpoznanie potencjału wolontariuszy i umożliwienie im podjęcia pracy wolontariackiej w takim miejscu, gdzie ich wiedza i kwalifikacje będą wystarczające.

2. Ubezpieczenie, strona prawna

Do roku 2003 regulacje prawne dotyczące wolontariatu w Polsce nie istniały. Po wejściu w życie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zostały określone podstawowe zasady angażowania wolontariuszy. Dzięki tej ustawie uporządkowano podstawowe kwestie, które określają, kto i gdzie może być wolontariuszem, oraz jakie obowiązki wobec wolontariusza ma korzystający z jego pracy.

Do podstawowych obowiązków korzystającego z pracy wolontariusza należy:

- zawarcie z wolontariuszem porozumienia o współpracy,
- poinformowanie wolontariusza o bezpiecznych i higienicznych warunkach świadczenia pracy wolontariackiej oraz zapewnienie tych warunków,
- ubezpieczenie wolontariusza w zakresie NNW,
- pokrywanie kosztów delegacji i diet służbowych,
- wystawianie wolontariuszowi zaświadczeń o wykonywaniu pracy,
- zapewnienie środków ochrony osobistej w trakcie wykonywania pracy.

2.1. Prawne aspekty zaangażowania wolontariackiego młodzieży

Omawiając zagadnienie wolontariatu młodzieżowego, konieczne jest wskazanie prawnych możliwości angażowania młodzieży w tę działalność. Pomogą nam one zrozumieć, dlaczego nie wszędzie możemy pozwolić młodzieży na pracę wolontariacką i odpowiedzą na pytanie, dlaczego nie zawsze wolontariat młodzieży może być zorganizowany zgodnie z wyobrażeniami i marzeniami samych młodych ludzi.

Pierwsza kwestia dotyczy możliwości angażowania w wolontariat osób poniżej 18 roku życia. Młodzi ludzie chcący podejmować tę formę aktywności pytają, czy jako osoby niepełnoletnie mogą być wolontariuszami.

W świetle komentarzy do Ustawy w przypadku osób, które nie są pełnoletnie, warunkiem zaangażowania jest zgoda ich przedstawiciela ustawowego (najczęściej są to rodzice). Dlatego uprawnione do zawierania umów z wolontariuszami podmioty, które chcą przyjąć niepełnoletniego wolontariusza, muszą poprosić o przedstawienie pisemnej zgody rodziców lub opiekunów i nie ma od tej zasady wyjątków. Ponadto, mimo że Ustawa wyraźnie nie określa wieku wolontariuszy, należy przyjąć, że wolontariusze nie powinni mieć mniej niż 13 lat. Jednak w sytuacji gdy uczniowie są wolontariuszami w ramach kółka zainteresowań w szkole i znajdują się pod stałą opieką nauczyciela, mogą wykonywać prace wolontariackie w ramach zorganizowanego w szkole kółka.

Warto podkreślić również, że wolontariusze powinni mieć takie same kwalifikacje, jakich

wymaga się od osób, które zajmują się zadaniami powierzonymi im w ramach wykonywanej pracy zawodowej. Obowiązek posiadania określonych kwalifikacji uzależniony jest od charakteru prac wykonywanych przez wolontariusza, dlatego tylko w niektórych, szczególnych przypadkach chęć zostania wolontariuszem musi być potwierdzona spełnieniem specjalistycznych wymagań. Tu może pojawić się kolejna wątpliwość związana z doświadczeniami, czy raczej brakiem doświadczeń, młodych wolontariuszy, i tym bardziej potwierdzających je zaświadczeń. Ten jednak argument nie powinien nikogo zniechęcać do współpracy z młodzieżą, gdyż w każdym miejscu istnieją takie przestrzenie działalności, w których nie potrzeba specjalistycznych umiejętności poświadczonych odpowiednim certyfikatem. W wielu miejscach wystarczy zwykła obecność, rozmowa, pomoc w prostych czynnościach życiowych. Wystarczy tylko akt dobrej woli tych, którzy chcą pomóc młodym osobom w zorganizowaniu ich pracy wolontariackiej.

Wyjątkiem są placówki opiekuńczo–wychowawcze. Zasady pracy wolontariuszy w tych placówkach określa odrębne rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z września 2000 r. Precyzuje ono, że wolontariuszem w placówkach opiekuńczo–wychowawczych może być wyłącznie osoba pełnoletnia i niekarana. W tej sytuacji jedynym rozwiązaniem umożliwiającym wolontariuszowi pracę w tego typu placówkach są wspólne wizyty w nich całej grupy wolontariuszy wraz z prawnym opiekunem, np. nauczycielem.

Możemy zatem stwierdzić, że – zgodnie z regulacjami prawnymi – w Polsce możliwe jest zaangażowanie wolontariackie młodzieży. Jednakże musi być przy tym spełnionych kilka warunków:

- osoby poniżej 13. roku życia mogą podejmować działania o charakterze wolontariackim jedynie w obecności opiekuna, w ramach tzw. kółka zainteresowań;
- osoby w wieku 13–18 lat mogą już podjąć pracę samodzielnie, jednak każdy niepełnoletni kandydat na wolontariusza musi przedstawić pisemną zgodę opiekuna prawnego;
- poza placówkami opiekuńczo–wychowawczymi wszystkie warunki pracy wolontariusza są tożsame z warunkami zaangażowania osób pełnoletnich.

2.2. Ubezpieczenia

Każdy, kto korzysta z pracy wolontariusza, ma obowiązek zapewnić mu ubezpieczenie.

1. Ubezpieczenie od Następstw Nieszczęśliwych Wypadków (NNW)

Organizacja zobowiązana jest pokrywać je w razie zawarcia z wolontariuszem umowy na czas krótszy niż 30 dni. W takim przypadku organizacja musi wykupić dla swoich wolontariuszy ubezpieczenie NNW w wybranej firmie komercyjnej.

Jeżeli organizacja zawiera umowę o świadczenie usług na czas określony, przekraczający

30 dni, to wolontariusz objęty zostaje ubezpieczeniem z tytułu nieszczęśliwych wypadków na mocy „ustawy wypadkowej”.

2. Ubezpieczenie zdrowotne

Ustawa daje możliwość opłacenia wolontariuszowi składki ubezpieczenia zdrowotnego w ramach ubezpieczenia Narodowego Funduszu Zdrowia, ale nie obliuguje do tego. Istotne jest to, że z takiej możliwości można skorzystać, angażując wolontariusza, który nie ma opłacanych składek na ubezpieczenie zdrowotne z innego tytułu.

3. Ubezpieczenia OC – odpowiedzialności cywilnej

Przepisy Ustawy nie nakazują ubezpieczenia wolontariuszy w zakresie odpowiedzialności cywilnej. Polisa OC chroni korzystającego z pracy wolontariusza przed roszczeniem osób lub placówek, na rzecz których wolontariusz świadczył pomoc. Dlatego warto zastanowić się nad wykupieniem takiej polisy.

W wielu szkołach opiekunowie Szkolnych Klubów Wolontariusza na początku roku szkolnego, kiedy wszyscy uczniowie są ubezpieczeni od NNW, ubezpieczają dodatkowo młodzież na czas wykonywanej pracy wolontariackiej w tej samej firmie ubezpieczeniowej, w której ubezpieczana jest cała szkoła.

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 14 lutego 2005 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 900).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46).

Akty prawne szczegółowo regulujące prace świadczone przez wolontariuszy:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz.U. Nr 199, poz. 1674 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.).

3. Wolontariat w szkole

Szkoła, zaraz po domu, jest miejscem, w którym młodzież spędza najwięcej czasu. W dyskusjach nad kształtem współczesnej szkoły coraz częściej zwraca się uwagę na to, że ma być nie tylko miejscem kształcenia, ale również miejscem wychowywania i kształtowania młodego pokolenia. Biorąc pod uwagę powyższe czynniki, szkoła okazała się ze wszech miar miejscem właściwym do tego, by budować w nim wolontariat, który bez wątpienia ma walor wychowawczy, kształtuje postawy prospołeczne młodzieży. W tradycji szkolnictwa i w dzisiejszych szkołach odnajdujemy wiele form działalności, które sprzyjają angażowaniu się w pracę na rzecz innych. W wielu placówkach oświatowych działają Szkolne Koła Caritas, Szkolne Koła PCK czy Kluby Ośmiu Wspaniałych. W latach 90. do form tych dołączyły także Szkolne Kluby Wolontariusza. Poniżej przedstawiona zostanie propozycja angażowania młodzieży w wolontariat w Szkolnych Klubach Wolontariusza.

3.1. Szkolny Klub Wolontariusza

Pomysł tworzenia Szkolnych Klubów Wolontariusza zrodził się w momencie, kiedy zaczęło wzrastać zainteresowanie młodych ludzi pracą społeczną. Obok chęci pomocy dominowała potrzeba przeżycia przygody, poznania nowych osób, rozwijania zainteresowań. Młodzi ludzie pragnęli zaistnieć w grupie, sprawdzić się i sprostać wyzwaniom, które zostaną przed nimi postawione.

Na potrzeby młodzieży odpowiedzieli nauczyciele, którzy podjęli próby utworzenia klubów w macierzystych szkołach. Z czasem kluby zaczęły żyć własnym życiem w placówkach wychowawczych, bursach szkolnych, w rozmaitych ośrodkach pomocowych oraz świetlicach.

Równocześnie działalność wolontariacka zaczęła rozwijać się w środowiskach miejskich, w małych miejscowościach i na wsi. Wcześniej w szkołach pracowały nieformalne grupy młodzieżowe, które – pod kierunkiem nauczyciela bądź niejednokrotnie na własną rękę – organizowały pomoc korepetycyjną, doraźne działania na rzecz lokalnych społeczności. Potrzeba zorganizowania i usystematyzowania tej działalności wynikała głównie z obawy o bezpieczeństwo wolontariuszy. Inną przyczyną organizacji klubów był fakt, że działania na własną rękę okazywały się nieskuteczne. Brak planowania i wsparcia ze strony innych wolontariuszy nie pozwalały na współpracę oraz otwieranie się na nowe działania.

Nauczyciele wskazywali, że wolontariat uczy młodych ludzi obowiązkowości i odpowiedzialności, rozwija w nich potrzebę kreatywnego myślenia. To właśnie praca w klubie rozwija w młodzieży umiejętność identyfikacji z grupą, pracy z ludźmi, konfrontowania własnej postawy z postawami innych. Poprzez pracę z innymi na rzecz potrzebujących młodzież odkrywa własną wartość, czuje się akceptowana, traktowana

poważnie. Praca w klubie jest wreszcie doskonałą alternatywą dla nudy, daje młodym możliwość robienia czegoś ważnego i wartościowego. Młodzież, angażując się w działania na rzecz społeczności, czuje się odpowiedzialna za społeczność, uczy się postaw obywatelskich.

3.1.1. Czym są Szkolne Kluby Wolontariusza

Skolne Kluby Wolontariusza tworzą młodzi ludzie o dobrych sercach, pragnących nieść pomoc bliźnim, chętni do tego, by poprawiać wizerunek otaczającej ich rzeczywistości. W myśl definicji wolontariatu są to grupy młodzieżowe angażujące się w pomoc świadomie, dobrowolnie i nieodpłatnie.

Cele i założenia Szkolnych Klubów Wolontariusza:

- rozwijanie wśród młodzieży postaw otwartości i wrażliwości na potrzeby innych,
- zapoznanie młodzieży z ideą wolontariatu,
- przygotowywanie młodzieży do podejmowania pracy wolontariackiej,
- umożliwianie młodym podejmowania działań pomocowych na rzecz niepełnosprawnych, chorych, samotnych,
- prowadzenie grup wsparcia dla wolontariuszy,
- pomoc rówieśnikom szkolnym w trudnych sytuacjach,
- wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży,
- ukazywanie młodzieży obrazu współczesnego świata wraz z pojawiającymi się w nim problemami (takimi jak: wojny, głód, brak wody pitnej, niewola, handel ludźmi, niewolnicza praca dzieci),
- promowanie życia bez uzależnień,
- wyszukiwanie autorytetów i pomoc w rozwijaniu zainteresowań młodzieży.

W sprawnym funkcjonowaniu Klubów Wolontariusza, umożliwiającym realizację wyżej wymienionych celów, pomagają podstawowe zasady pracy klubów, zwane dalej standardami.

Standardy funkcjonowania Młodzieżowych Klubów Wolontariusza:

- prowadzenie warsztatów dla wolontariuszy – przygotowywanie młodzieży do pracy wolontariackiej,
- opracowanie rocznego harmonogramu pracy,
- praca oparta na rocznym harmonogramie pracy klubu,
- koordynacja pracy wolontariuszy,
- prowadzenie grup wsparcia – cyklicznych spotkań dla wolontariuszy,
- prowadzenie spotkań o charakterze wychowawczym,
- monitorowanie pracy wolontariuszy,
- ewaluacja pracy wolontariuszy,
- nagradzanie wolontariuszy.

Utworzenie Szkolnego Klubu Wolontariusza pozwala chęć służenia innym zmienić w przemyślane, rozplanowane, długofalowe działania. Taka struktura organizacyjna daje możliwość ustalenia wspólnych zasad funkcjonowania oraz ich weryfikacji. W szkołach, placówkach oświatowych, bursach szkolnych, przy domach kultury powstają analogiczne grupy, których rola i zasady działania są ściśle określone. Podobnie i w samych grupach – nawiązuje się porozumienia, określa reguły przynależności oraz zakres pracy. Taka formuła wolontariatu umożliwia podjęcie współpracy nie tylko z uczniami, ale również z ich rodzicami i środowiskiem lokalnym: przedstawicielami instytucji społecznych czy organizacji pozarządowych.

Wolontariat młodzieżowy opiera się na działaniach w grupie.

Rola grupy:

Szkolny Klub Wolontariusza jest obok grup rówieśniczych pierwszym miejscem zaistnienia młodego człowieka, w którym wykonuje on pracę, ma określone zadania. Utworzenie klubu pozwala realizować większe inicjatywy i pracować metodą projektu. Zwarta struktura określa liczbę uczniów, ich zaangażowanie, czas, który mogą poświęcić na wolontariat. Potencjał klubu obejmuje wszystkich wolontariuszy i to od nich zależeć będzie intensywność oraz zakres podejmowanych działań. W klubie mogą więc powstawać podgrupy i sekcje, w zależności od zainteresowań młodzieży, ich uzdolnień i pasji, a także rodzaju podejmowanej pracy wolontariackiej. Współpraca w zespole pozwala także na nieustanne doskonalenie swoich umiejętności poprzez szkolenia, spotkania z gośćmi, wspólne wyjazdy.

Praca w zespole na ściśle określonych warunkach uczy odpowiedzialności za inne osoby i daje szansę współdziałania. Młodzież dzieli się zadaniami, zgłasza swoje uwagi, wątpliwości, uczy się argumentowania oraz strategicznego myślenia. Praca z ludźmi pokazuje sposoby rozwiązywania konfliktów, poszukiwania kompromisów oraz weryfikacji pomysłów.

Co daje młodemu wolontariuszowi praca w grupie

- Dzięki pracy w grupie wolontariusz wie, że nie jest sam, są wokół ludzie, z którymi można podzielić się sukcesem, ale także otrzymać wsparcie w sytuacjach trudnych.
- Grupa daje poczucie siły, więzi, bezpieczeństwa.
- Praca w grupie uczy współpracy, pomaga odnaleźć własne miejsce, co sprzyja poczuciu własnej wartości, samorealizacji.
- Każdy wolontariusz, pracując w grupie, ma szansę lepszego poznawania siebie oraz indywidualnego rozwoju.
- Systematyczna praca w grupie pozwala dostrzegać sytuacje z różnych perspektyw, dzięki czemu poznanie problemu jest głębsze i umożliwia podjęcie właściwych działań.
- Działania w grupie są urozmaicone, gdyż każdy może wnieść swoje własne pomysły.
- Kiedy wolontariusz traci motywację do pracy lub napotyka wiele trudności, grupa może pomóc mu rozwiązać trudne sytuacje i pokonać kryzysy.

3.1.2. Szkolny Klub Wolontariusza – krok po kroku

Pomysł założenia Szkolnego Klubu Wolontariusza łączyć się musi z odpowiedzią na pytanie, jaką rolę ma on spełniać w konkretnym środowisku: w szkole, dzielnicy, gminie. Bardzo ważne też jest sprawdzenie, ilu uczniów chciałoby włączyć się w wolontariat. Osoba zainteresowana prowadzeniem takiej działalności powinna podzielić się pomysłem we własnym środowisku, w kole naukowym, podczas zajęć pozalekcyjnych, w klasie, w grupie zajęciowej, w placówce. Dzięki kontaktom bezpośrednim nawiązać się może dialog na temat preferencji młodych ludzi, ich możliwości czasowych, potrzeb i motywacji.

Najczęściej uczniowie, deklarując chęć pomocy innym, chcą sprawdzić się w nowej roli oraz zrobić coś pożytecznego. O wolontariacie słyszeli od znajomych, przeczytali w prasie bądź sami otrzymali pomoc, którą teraz pragną odwzajemnić. Dla jednych praca na rzecz potrzebujących to potrzeba serca, wynikająca z wiary i przekonań religijnych, dla drugich natomiast to potrzeba dania czegoś z siebie.

Istotne staje się sprawdzenie, w jakim stopniu to właśnie uczniowie chcą przyczynić się do powstania w konkretnej placówce Szkolnego Klubu Wolontariusza. Warto zadać sobie pytanie, czy założenie klubu jest inicjatywą uczniowską, a także czy ich członkostwo jest bezinteresowne i dobrowolne.

Na kolejnych spotkaniach opiekun wolontariuszy powinien przygotować uczniów do wspólnej pracy, przedstawiając najistotniejsze problemy. Pytania dotyczące oczekiwań młodzieży pozwolą osobie zakładającej klub wybrać zakres pracy i określić intensywność działań. Zakres działań Szkolnego Klubu Wolontariusza zależy tak naprawdę od wielkości środowiska, w którym klub powstaje. Wolontariat może budzić sceptycyzm i opory szczególnie w małych miejscowościach lub na wsi, gdzie pojęcie to jest mniej znane. Przed grupą wolontariuszy stoi nie lada wyzwanie, aby pokonać ograniczenia i uprzedzenia społeczne. Pomocne w takich sytuacjach może być wsparcie władz samorządowych.

Na początkowym etapie tworzenia klubu – nawet przed podpisaniem stosownych porozumień (o których będzie mowa później) – warto rozpocząć np. działania w formie zbiórek pieniędzy na cele charytatywne oraz jednorazowych akcji, które pokażą młodzieży taki rodzaj aktywności, a opiekunowi pozwolą zorientować się co do liczby chętnych. Dzięki tak zaplanowanym i przemyślanym działaniom opiekun – założyciel klubu oraz ochotnicy będą mogli zobaczyć sens działań grupowych, ich charakter oraz przekonają do nich środowisko lokalne.

3.1.3. Etapy tworzenia Szkolnego Klubu Wolontariusza

Wybór i rola koordynatora

Zebrań grupy ochotników nie byłoby możliwe, gdyby nie osoba koordynatora, czyli opiekuna klubu, a czasem również inicjatora działań wolontariackich w danej placówce. Najczęściej decyzję o wyborze takiej osoby podejmuje dyrekcja szkoły, chociaż niejednokrotnie inicjatywa wychodzi od uczniów, którzy w porozumieniu z pracownikiem szkoły, bursy szkolnej czy innej placówki podają konkretne kandydatury.

Opiekunem klubu może zostać nauczyciel, pedagog, psycholog szkolny, animator społeczny, pracownik socjalny, przygotowani do tego liderzy młodzieżowi czy przedstawiciele organizacji pozarządowych. Jeśli jednak w szkole koordynatorem zostaje osoba, która nie jest pracownikiem szkoły, powinna podpisać z dyrekcją szkoły porozumienie o współpracy.

Na opiekunie spoczywa obowiązek zapoznania się z zasadami i aspektami prawnymi pracy wolontariackiej. To właśnie on ma zebrać grupę chętnych i wraz z nimi opracować wewnętrzny regulamin, podpisać kontrakt grupowy, w którym wolontariusze ustalą reguły obowiązujące podczas spotkań. Ten zapis zasad funkcjonowania w klubie obejmuje na przykład punktualność, dyskrecję, zaufanie oraz kooperację w grupie (słuchanie innych, argumentowanie, pomoc). Znakiem akceptacji kontraktu grupowego są własnoręczne podpisy złożone przez ochotników.

Koordynator wraz ze swoją grupą zaplanuje działania klubu, umiejscawiając je w konkretnym czasie.

Nie trzeba nikogo przekonywać, jak istotna jest rola koordynatora nie tylko w tworzeniu i prowadzeniu grupy, ale również w zdobywaniu nowych ochotników, przekazywaniu dobrych praktyk i doświadczeń. Dobrego koordynatora wyróżniają wewnętrzne przekonanie i głęboka motywacja oraz świadomość wartości własnego zaangażowania wolontariackiego. Opiekun musi umieć i chcieć pracować z młodzieżą, poświęcając jej czas i uwagę. Ważne, aby umiał być otwarty i operatywny, aby uczył młodych pomysłowości i wrażliwości.

Dobry opiekun wolontariatu cieszy się autorytetem, ponieważ stale się rozwija, wychodzi naprzeciw oczekiwaniom uczniów, zostawiając równocześnie przestrzeń do rozwoju ich kompetencji i samorządności. Koordynator obok prowadzenia grupy, przygotowywania regularnych spotkań zajmuje się także prowadzeniem dokumentacji, jest pośrednikiem pomiędzy klubem a placówkami pomocowymi, fundacjami. Dobrego koordynatora charakteryzuje umiejętność zarażania chęcią pracy innych oraz entuzjazm. Osoba taka ma być nie tylko autorytetem, ale i partnerem do rozmów oraz działania, ma wzbudzać zaufanie.

Poniżej przedstawiamy podstawowe zadania każdego koordynatora klubu wolontariusza:

1. Promocja wolontariatu i rekrutacja wolontariuszy

Żaden wolontariusz nie ma szansy trafić do klubu, jeśli wcześniej nie zostanie o takiej możliwości poinformowany. Na terenie szkoły promocji wolontariatu służą plakaty zapraszające do zaangażowania i spotkania tematyczne z młodzieżą. W wielu szkołach bardzo dobre efekty przyniosła rekrutacja prowadzona przez opiekuna we współpracy z młodzieżą. Młodzi wolontariusze opowiadali o swojej pracy, jej efektach i zapraszali do podobnego działania swoich rówieśników.

2. Szkolenia wolontariuszy

Zanim wolontariusz trafi do miejsca pracy, musi wiedzieć, czym jest wolontariat, jakie są prawa i obowiązki wolontariusza. Przedstawieniu tych treści służą szkolenia prowadzone przez koordynatora wolontariatu.

3. Praca z nowymi wolontariuszami

Bardzo ważnym momentem dla przyszłego wolontariusza jest zapoznanie go z klubem i wprowadzenie tym samym w świat wolontariatu. Od jego pierwszego wrażenia, pierwszej rozmowy zależy, czy zachęcimy go do współpracy i czy podejmie decyzję zostania wolontariuszem. Wprowadzenie ucznia do Szkolnego Klubu Wolontariusza powinno odbywać się etapami. Na początku informujemy o klubie, jego misji, założeniach, w drugim etapie dostarczamy informacji dotyczących konkretnego działania, w które może się włączyć. Oczywiście, zgodnie z jego zainteresowaniami, umiejętnościami i rolą, jaką ma pełnić w klubie. Koordynator powinien zadbać o przedstawienie nowego członka zespołu wszystkim klubowiczom, co pozwoli mu poczuć się pełnoprawnym członkiem grupy.

Jeżeli wolontariusz (już członek SKW) zdecyduje się na pracę na rzecz środowiska pozaszkolnego (np. wybrał dom dziecka, świetlicę środowiskową, szpital, schronisko dla zwierząt), należy po wprowadzeniu i zapoznaniu go z organizacją/instytucją jako całością przystąpić do precyzyjnego objaśnienia charakteru pracy oraz zaproponować mu szkolenie specjalistyczne, które przygotowuje go do wykonywania zadania.

Jeśli wolontariusz wybierze zadanie, które wnosi do jego pracy nowe treści, i potrzebuje czasu, by je poznać, oswoić się z nową sytuacją lub ma wątpliwości, czy podda obronemu zadaniu, możemy mu zaproponować okres przygotowawczy.

Okres przygotowawczy jest zdefiniowany przez typ zadań, które przewidzieliśmy dla wolontariusza.

Jeśli są one proste, na przyuczenie można poświęcić mniej czasu. Jeśli są to nowe umiejętności, wówczas potrzeba dłuższego okresu przygotowania. Szczególnie na początku – kiedy wolontariusz nie czuje się pewnie w tym, co robi – konieczne jest wsparcie i pomoc ze strony koordynatora. To on powinien się troszczyć o zorganizowanie dla wolontariusza miejsca pracy i utrzymywanie z nim stałego kontaktu.

Dla komfortu pracy wolontariusza i podopiecznego warto jest umówić się na okres próbny, w czasie którego ochotnik będzie mógł sprawdzić swoje możliwości oraz przekonać się, czy czuje się dobrze w nowej roli. Jest to czas, który można nazwać okresem zawieszonych zobowiązań, aczkolwiek nie oznacza on ich braku. Chodzi o to, by po określonym przez obie strony terminie wolontariusz mógł zdecydować, czy nadal chce kontynuować podjęte działania, czy może chce coś zmienić lub też z nich zrezygnować.

Zdarza się, że wolontariusz nie może poświęcić kilku godzin w miesiącu na bezpośrednią pomoc innym. Alternatywą będzie wtedy wolontariat akcyjny, czyli jego udział w różnych wydarzeniach, które organizuje klub.

4. Wspieranie i monitoring wolontariuszy

Kolejnym zadaniem koordynatora jest wsparcie merytoryczne wolontariusza. Każdorazowo, kiedy zajdzie taka potrzeba, koordynator powinien być dla ucznia oparciem, szczególnie w sytuacji gdy coś mu się nie powiedzie. Istotny jest stały kontakt wolontariuszy z koordynatorem, np. w formie indywidualnych rozmów, systematycznych spotkań członków Klubu Wolontariusza – przynajmniej raz, dwa razy w miesiącu oraz podczas okazjonalnych wydarzeń, np. obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, który przypada 5 grudnia.

Jeśli stworzymy atmosferę zaufania i otwartości, wolontariusze będą czuli się dobrze i bezpiecznie. Stała łączność i otwarty charakter kontaktów zapobiegają sytuacji, w której nagle, z niewiadomego powodu wolontariusze nie będą się angażować w działania lub zaczną rezygnować z działalności wolontariackiej.

Koordynator pełni także rolę osoby nadzorującej działania wolontariuszy. Powinien oczekiwać, by powierzone wolontariuszom zadania były wykonane zgodnie z ich zobowiązaniami, sumiennie i rzetelnie. Należy w tym miejscu przywołać kwestię dochowania wierności danemu słowu. Nie można dopuścić do tego, aby wolontariusz zawiódł czyjeś zaufanie, np. starszej, samotnej osoby, dziecka.

Jak już powiedzieliśmy, do zadań koordynatora należy takie zorganizowanie pracy wolontariuszy, by znali dokładnie kompetencje swoje i innych uczniów. Koordynator dba o to, aby każdemu z wolontariuszy – jeśli tego oczekują – stworzyć szansę rozwoju. Przede wszystkim zaś wspiera ich, jeśli mają kłopoty z realizowanymi zadaniami. Praca wolontariusza powinna być zorganizowana i wykonywana w sposób profesjonalny.

5. Nagradzanie wolontariuszy

Z pewnością nie trzeba nikogo przekonywać, jak ważne dla ochotnika, który za swoją działalność nie pobiera wynagrodzenia, jest docenienie jego pracy w inny sposób. Form wyrażania uznania jest wiele, poznajmy tylko niektóre.

Przynajmniej raz do roku koordynator powinien zorganizować spotkanie nagradzająco-podsumowujące, w którym wezmą udział wolontariusze klubu, personel. Spotkanie ma na celu przypomnienie misji, struktury metod działania oraz docenienie pojedynczych wolontariuszy, co jest niezwykle cennym czynnikiem motywującym. Pozwala spojrzeć wolontariuszowi na własną aktywność przez pryzmat całej organizacji/klubu/institucji, a nie tylko z perspektywy realizowanych zadań.

Proponujemy wykorzystać kilka skutecznych form nagradzania wolontariuszy w szkole:

- obchodzenie Dnia Wolontariusza,
- wręczenie znaczka z logo organizacji,
- umieszczenie nazwiska wolontariusza w raporcie, sprawozdaniu organizacji/institucji, zdjęcia na tablicy informacyjnej w szkole,
- zapraszanie na spotkania nieformalne zespołu, placówki,
- wysyłanie kartek okolicznościowych,
- wysyłanie listów pochwalnych do szkoły, rodziców,
- dbanie o rozwój wolontariusza, pomoc w zdobywaniu nowych umiejętności, propozycje udziału w seminariach, szkoleniach.

Koordynator, który będzie chciał wyrazić uznanie za zaangażowanie wolontariuszy, powinien zadbać, by nagradzanie odbywało się według określonych, jasnych dla wszystkich ochotników reguł, a nie było tylko okazjonalnym wydarzeniem. Oto kilka reguł, którymi warto się kierować, nagradzając wolontariuszy:

- często wyrażać uznanie,
- stosować różnorodne formy nagradzania,
- być szczerym,
- wyrażać uznanie dla wolontariusza, a nie dla wykonanej przez niego pracy,
- pamiętać, by wyraz uznania był proporcjonalny do osiągnięć wolontariusza,
- wyrażać uznanie indywidualnie,
- zwracać szczególną uwagę na osiągnięcia, na których nam zależy i których oczekujemy w przyszłości.

Każda osoba, która chciałaby pełnić funkcję koordynatora SKW, może otrzymać wsparcie merytoryczne w Centrach Wolontariatu. Szkolenia koordynatorów prowadzone są 2–3 razy w roku przez Regionalne Centra Wolontariatu. Informacje na ten temat można znaleźć na stronie www.wolontariat.org.pl.

Mapa potrzeb

Krokiem drugim, ale niezbędnym i wpływającym na jakość i zakres działalności klubu, jest stworzenie i analiza mapy potrzeb. Krok ten ma na celu uświadomienie uczniom możliwości niesienia pomocy we własnym środowisku. W przypadku szkoły warto zaprosić na takie spotkanie ludzi, których obecność wniesie nowe informacje o potrzebujących: rodziców, pedagogów, pracowników socjalnych, przedstawicieli parafii.

W związku z tym, że wielu uczniów chce zaangażować się w wolontariat poza szkołą, warto rozpocząć spotkanie od wskazania na swoim terenie placówek, które mogą potrzebować pracy wolontariuszy. Wśród nich z pewnością znajdują się domy pomocy społecznej, szpitale, hospicja, domy dziecka, świetlice środowiskowe i parafialne, a także stowarzyszenia, fundacje, grupy zajmujące się różnymi obszarami życia.

Równie istotne jest zaznaczenie na mapie potrzeb punktów, gdzie można zasięgnąć informacji o potrzebujących. W takich miejscach młodzi ludzie mogą się dowiedzieć np. o rodzinach ubogich, często z problemem alkoholowym, dla których warto zebrać dary, czy o osobach starszych bądź niepełnosprawnych, nieopuszczających własnych mieszkań. Na mapie informacji powinny się znaleźć ośrodki pomocy społecznej, ośrodki pomocy rodzinie, punkty pomocy psychologicznej, pedagodzy szkolni i kancelarie parafialne, które posiadają takie dane.

Świadomość potrzeb środowiska lokalnego daje młodzieży szansę na odnalezienie się w pracy z różnymi grupami potrzebujących. Ważne jest, aby to uczniowie uczestniczyli w wybieraniu miejsc pracy oraz poznawaniu problemów i poszukiwaniu skutecznych sposobów pomocy.

Kolejnym krokiem koordynatora jest zorganizowanie spotkania z dyrekcją i pracownikami poszczególnych placówek w celu ustalenia szczegółów współpracy, liczby osób potrzebujących pomocy oraz warunków przyjęcia wolontariuszy. Koordynator musi w tym momencie zadbać o doprecyzowanie zajęć wolontariuszy, ustalenie zakresu obowiązków oraz częstotliwości podejmowanej przez nich pracy.

Wyłonienie lidera

Rozpoczęcie działań w klubie i wybór ścieżek programowych, czyli obszarów działania wolontariuszy, pociąga za sobą wybór lidera grupy. Osoba taka powinna umieć prowadzić całą grupę i motywować do działania oraz mieć dobry kontakt z rówieśnikami. Zadaniem lidera jest konsolidacja grupy, reprezentowanie klubu oraz współpraca z opiekunem. Lider w szczególny sposób reaguje na nowe pomysły, wychodzi z nowymi inicjatywami. Powinien być kreatywny oraz odważny w rozpoczynaniu nowych działań. Stara się być na bieżąco z informacjami społecznymi, potrafi wyszukiwać je w Internecie i w mediach. Lider dba o dobre relacje w grupie oraz nawiązuje współpracę z przedstawicielami samorządu szkolnego, kół zainteresowań, uczniami w Klubach Wolontariusza w innych zespołach lub placówkach.

Wraz z wyborem lidera warto przygotować bazę danych, czyli zbiór informacji o wolontariuszach. Specjalnie opracowane ankiety (patrz: Aneks) pozwalają zgromadzić potrzebne informacje o uczniach, o ich zainteresowaniach i umiejętnościach, co pomoże w znalezieniu dla nich odpowiednich i odpowiadających ich potrzebom miejsc pracy.

Porozumienia

Stworzenie Szkolnego Klubu Wolontariusza w placówce szkolnej wymaga decyzji i zgody dyrekcji szkoły. Warunek ten jest nieodzowny, ponieważ to na terenie szkoły i podczas dni nauki szkolnej odbywać się będą spotkania, w których udział biorą uczniowie szkoły. Dla placówki oświatowej jest to okazja do zaprezentowania się w społeczności lokalnej, czego świadomość powinna mieć również dyrekcja.

W dokumentacji stworzonej na potrzeby Szkolnych Klubów Wolontariusza konieczne jest podpisanie porozumienia z wolontariuszem. Jeżeli uczeń jest niepełnoletni, porozumienie w jego imieniu podpisuje rodzic (bądź opiekun prawny), który wyraża zgodę na zaangażowanie swego dziecka w wolontariat.

Placówka

Współdziałanie z placówką wymaga podpisania porozumienia o współpracy, w którym zawarte są informacje na temat zakresu obowiązków wolontariusza oraz czasu trwania porozumienia. Z punktu widzenia prawa wolontariusz, który pracuje w placówce regularnie w czasie dłuższym niż 30 dni, ma zapewnione ubezpieczenie NNW. Jeśli krócej niż 30 dni – obowiązek ubezpieczenia spoczywa na placówce.

Wejście uczniów – niejednokrotnie niepełnoletnich – do placówki wymaga specjalnego przygotowania nie tylko wolontariuszy, ale także pracowników placówki.

Pracownicy powinni dowiedzieć się od podopiecznych, jakiej pomocy oczekują (zorganizowania czasu wolnego, wyjścia na spacer czy może zajęć merytorycznych) oraz w jakim wymiarze godzinowym praca wolontariuszy w placówce byłaby pożądana.

Jeżeli placówka zgłasza chęć przyjęcia wolontariusza, powinna poinformować o tym swoich pracowników, a także, jeżeli to konieczne, umożliwić wolontariuszowi odbycie wizyty studyjnej bądź niezbędnego przeszkolenia. Warunkiem współpracy z konkretną placówką jest wybór w niej koordynatora, którego zadaniem będzie opieka i monitorowanie pracy ochotników.

Pewnym sposobem motywowania, ale także monitorowania pracy wolontariuszy w placówkach, jest tworzenie cotygodniowych raportów z działalności oraz dokładne planowanie działań z wyprzedzeniem. Taki harmonogram prac pozwala nie tylko ulepszać dotychczasowe metody pracy, ale również poszukiwać nowych rozwiązań i sposobów pracy z podopiecznymi.

Promocja

Praca nad tworzeniem klubu obejmuje nie tylko działalność na rzecz potrzebujących. Wymaga również wzbudzania zainteresowania uczniów taką formułą spędzania czasu i doskonalenia siebie. Opiekun grupy powinien organizować regularne, najlepiej cotygodniowe, spotkania i wciąż być zorientowany na pozyskiwanie nowych wolontariuszy. Mimo że obieg informacji wśród młodzieży jest niezwykle szybki, do zadań opiekuna należy również dbanie o wizerunek i promocję wolontariatu w szkole czy placówce.

W tych działaniach istotnym staje się prowadzenie gazetki ściennej, akcji informacyjnych na korytarzach szkolnych, w miejscach spotkań młodych ludzi. Często informacje o nowej rekrutacji do klubu przekazywane są za pośrednictwem radiowęzła, ulotek bądź plakatów oraz podczas godzin wychowawczych. Doskonałym sposobem na rozpowszechnianie idei wolontariatu są spotkania z ciekawymi ludźmi – misjonarzami, lokalnymi działaczami bądź absolwentami, którzy działalność wolontariacką pielęgnują nawet po ukończeniu szkoły.

Oswajam i nie zniechęcam...

Na początek należy powoli i stopniowo oswajać społeczność szkolną z ideą wolontariatu. Chodzi tutaj nie tylko o uczniów, ale i o nauczycieli. Dużo czasu poświęcić należy na promocję wolontariatu. Jedną z metod są lekcje, na których pozyskujemy nowych wolontariuszy. Z ich pomocą można dalej nagłaśniać cele i działania klubu. Najpierw jednak należy ich do tego przygotować. Wymaga to czasu. Sami wolontariusze najczęściej utożsamiają wolontariat jedynie z najbardziej popularnymi akcjami charytatywnymi w Polsce i ze zbiórkami pieniędzy do puszek. Wielu z nich nie odróżnia obowiązków domowych, jak choćby pomocy мамie w sprzątaniu, od zajęć pomocowych. Uważają też, że jednorazowe akcje pomocowe, np. przeprowadzenie staruszki przez ulicę, czynią ich wolontariuszami. Dlatego tak ważne jest mówienie o cechach wolontariusza i podkreślanie, że to nie tylko bezinteresowna chęć niesienia pomocy innym, ale także długa praca nad sobą. Tak osvajani stopniowo z wolontariatem i nowi wolontariusze mogą poprzez realizację swoich pomysłów reklamować wolontariat i prowadzić działania pomocowe. Każdy z nich powinien mieć jasno określone zadanie do wykonania i być z tego rozliczony. Wywiązanie się z zadania ma być też motywujące do dalszej pracy. W przypadku gdy uczeń nie wywiąże się z powierzonej misji, opiekun musi umieć wyjaśnić mu, co się zdarzyło, i zrobić to tak, by nie zniechęcić do dalszej pracy.

Opiekunka Młodzieżowego Klubu Wolontariusza: Aneta Szadziewska, Lublin

Promocja Szkolnego Klubu Wolontariusza nie obejmuje tylko obszaru szkoły czy placówki, przy której funkcjonuje grupa młodzieżowa, ale także środowisko lokalne. Tutaj sposobem rozpowszechniania dobrych praktyk i wypracowanych metod pracy są lokalne media, ulotki i plakaty.

Jedną z możliwości jest również zorganizowanie spotkania dla wolontariuszy oraz podopiecznych i ich rodzin, podczas którego będą mogli zobaczyć inne płaszczyzny działań i dostrzec szerszy wymiar swojej pracy – działanie całej grupy wolontariuszy. Działania promocyjne są doskonałą okazją do poinformowania o działalności klubu społeczności osiedla, dzielnicy, wsi czy gminy.

Szkolenia

Praca w Klubie Wolontariusza wymaga od młodzieży zdobycia nowych informacji na temat samej idei i postawy wolontariackiej. Do opiekuna należy inicjatywa zorganizowania spotkania, warsztatów, zapraszania trenerów oraz gości. Opiekun grupy może również zauważyć potrzebę przeprowadzenia zajęć specjalistycznych, spotkań z psychologami, podczas których wolontariusze poznają specyfikę pracy z dziećmi, trudną młodzieżą, ludźmi niepełnosprawnymi czy starszymi. Podczas warsztatów z trenerami mogą nauczyć się zabaw z dziećmi, umiejętności pracy z osobami starszymi, organizowania im czasu.

Spoglądając na działalność klubu perspektywicznie, warto wspomnieć również o szkoleniach dla liderów młodzieżowych lub najaktywniejszych wolontariuszy, dotyczących komunikacji w grupie, pogłębiania motywacji, tworzenia projektów czy organizacji czasu.

Planowanie

Stworzenie planu działania Szkolnego Klubu Wolontariusza, z włączeniem konkretnych terminów realizacji zadań, pozwoli na właściwe rozdzielenie funkcji i obowiązków w klubie. Każdy z wolontariuszy będzie mógł się zaangażować w zależności od możliwości czasowych oraz chęci. Ochotnik powinien mieć szansę wybrania dla siebie odpowiedniego miejsca pracy oraz zakresu obowiązków.

Harmonogram prac umożliwia podział obowiązków wolontariackich pomiędzy pracę stałą i regularną oraz akcje i spotkania okolicznościowe. Umożliwia także wykorzystanie talentów uczniów – zdolności plastycznych, aktorskich czy wokalnych.

Planowanie działania zakłada też przygotowanie konkretnych scenariuszy zajęć i spotkań, podzielenie się rolami i odpowiedzialnością.

Roczne planowanie działań pozwala uczynić pracę klubu uporządkowaną, usystematyzowaną i przemyślaną. Taki harmonogram umożliwia również rekrutację nowych wolontariuszy w czasie trwania projektu bądź w trakcie innych, przewidzianych działań. Dzięki realnemu planowi uczniom znane są ich zadania, co sprzyja atmosferze przejrzystości w pracy wolontariackiej.

Harmonogram działań ułatwia także skoordynowanie rozkładu zajęć lekcyjnych z pracą wolontariacką i pozwala, by zajęcia wolontariackie nie utrudniały realizacji podstawowych obowiązków szkolnych i domowych.

Monitoring

Nie chodzi tu bynajmniej o kontrolę, ale raczej o wsparcie i pomoc, nie o sprawdzanie i wytykanie niedociągnięć, ale o motywowanie i współdziałanie. Monitorowanie pracy wolontariuszy odbywa się za pośrednictwem uczestnictwa opiekunów w spotkaniach klubu oraz w przedsięwzięciach podejmowanych przez uczniów. Dodatkową pomocą i sposobem weryfikacji postępów w pracy oraz własnego rozwoju wolontariusza jest regularne prowadzenie kart aktywności wolontariackiej oraz dzienniczka wolontariusza.

Monitorowanie jest sposobem wzmacniania motywacji, daje możliwość uzyskania informacji zwrotnej o pracy wolontariuszy. To często dzięki monitorowaniu działalności opiekun może wychwycić problemy, wahania czy doraźne trudności, jakie napotykają poszczególni uczniowie. Warto utrzymywać również kontakt z podopiecznymi wolontariuszy, z pracownikami placówek bądź gronem pedagogicznym, gdyż mogą oni służyć swoimi spostrzeżeniami, uwagami i opiniami.

Dla opiekuna klubu monitorowanie działalności wolontariuszy jest również sposobem na kontrolowanie zaangażowania czasowego młodzieży. Istotne jest sprawdzenie, czy młodzież nie zaniedbuje swoich obowiązków szkolnych lub domowych, a także wsparcie psychologiczne w sytuacjach wymagających interwencji opiekuna.

Bardzo praktyczne zastosowanie znajdują dzienniczki, gdy uczniowie potrzebują zaświadczenia o wykonywaniu pracy wolontariackiej. Dzięki takim dzienniczkom opiekun może bardzo rzetelnie napisać opinię o każdym z uczniów, określając, czym zajmował się jako wolontariusz i ile godzin przepracował.

Wspieranie

Zaangażowanie w wolontariat powoduje wiele napięć i emocji, z którymi młodzi ludzie nie zawsze potrafią sobie radzić. Wrażliwość i umiejętność słuchania, charakteryzujące dobrego opiekuna, powodują, że potrafi on wychwycić trudne chwile swoich wolontariuszy. Wsparcie może nieść opiekun klubu bądź psycholog lub inni wolontariusze.

Dobre relacje w klubie pozwalają pokonać kryzysy w relacjach wolontariusz – wolontariusz, a integracja grupy wychwycić sytuacje problemowe. Wzmocnieniem pozytywnym jest z całą pewnością chwalenie grupy na forum publicznym za rzetelne wywiązywanie się z podjętych zobowiązań.

Opiekun pomaga rozwiązywać kwestie sporne, motywuje też wolontariuszy do nauki. Wolontariat młodzieżowy zakłada bowiem kształtowanie siebie, aby móc pomagać

innym. Wsparciem dla wolontariuszy stają się również spotkania wychowawcze inicjujące dyskusje nad konkretnymi problemami, umożliwiające refleksję nad otaczającą rzeczywistością.

Partnerstwo

Aktywność klubu i poszerzanie horyzontów wolontariuszy wiąże się z otwarciem na stowarzyszenia, fundacje lub ośrodki zajmujące się działalnością wolontariacką. Poszukiwanie kontaktu z nimi pozwala po pierwsze wkroczyć na nowe płaszczyzny działania, a po drugie jest dobrym sposobem promocji idei wolontariatu i rozpropagowania działań klubu.

Pozyskując współpracowników i partnerów, młodzi ludzie zdobywają umiejętności interpersonalne i doceniają wartość swojej pracy. Współdziałanie oraz realizacja projektów z innymi podmiotami pokazuje sens misji, podkreśla ideę solidarności z ubogimi, cierpiącymi, osamotnionymi i wykluczonymi.

Regionalna Sieć Szkolnych Klubów Wolontariusza w województwie lubelskim powstała, by umożliwić współpracę pomiędzy poszczególnymi klubami.

Wcześniej wspomniano, że na utworzenie każdego Szkolnego Klubu Wolontariusza zgodę wyrazić musi dyrektor szkoły. Młodzież natomiast potrzebuje jasnego określenia, czym taki Klub Wolontariusza jest i jakie prawa i obowiązki mają jego członkowie. Dlatego każdy klub powinien posiadać Regulamin Szkolnego Klubu Wolontariusza.

Regulamin Młodzieżowego Klubu Wolontariusza (przykład)

1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

- 1.1. Młodzieżowe Kluby Wolontariusza to program wychowawczy Regionalnego Centrum Wolontariatu w Lublinie.
- 1.2. Kluby powołuje się dla zainteresowania młodzieży pomocą potrzebującym, ponieważ wychowawcze oddziaływanie wolontariatu pomaga w przygotowaniu do odpowiedzialnego wejścia w dorosłe życie.

2. PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW

- 2.1. Członkiem Klubu mogą być osoby, które respektują zasady Klubu.

W Klubie obowiązują zasady:

- zasada osobistej pracy nad własnym rozwojem,
- zasada zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy,
- zasada troski o los słabszych.

- 2.2. Członkowie Klubu mogą podejmować pracę w wymiarze nieutrudniającym nauki i pomocy w domu.

- 2.3. Podstawą relacji interpersonalnych między członkami Klubu jest prawda, przyjaźń, pomoc i życzliwość. Zasada ta dotyczy również relacji pomiędzy klubami.

- 2.4. Członkowie niepełnosprawni realizują plan pracy z pomocą wolontariuszy sprawnych.
- 2.5. Niepełnoletni członkowie Klubu muszą przedstawić pisemną zgodę rodziców na działanie w Klubie.
- 2.6. Członek Klubu systematycznie wpisuje do Dzienniczka Wolontariusza wykonane prace oraz spostrzeżenia i opinie. Wpisu dokonywać może także osoba lub instytucja, na rzecz której wolontariusz pracuje.
- 2.7. Członek Klubu może być zawieszony w pracy, jeśli jego postawa jest niezgodna z postawą wymaganą od wolontariusza lub ma poważne problemy w nauce (nieusprawiedliwione nieobecności, zagrożenia z niektórych przedmiotów). Podczas zawieszenia w pracy inni członkowie Klubu wspierają zawieszonygo wolontariusza w nadrobieniu zaległości.

3. STRUKTURA

- 3.1. Klub może być powołany w szkole lub innej placówce oświatowej.
- 3.2. Warunkiem powołania Klubu jest zgoda dyrekcji szkoły/placówki na powstanie na jej terenie Klubu Wolontariusza oraz podpisanie Regulaminu i porozumienia o współpracy między opiekunem, szkołą/placówką a Regionalnym Centrum Wolontariatu.
- 3.3. Opiekunem Klubu zostaje nauczyciel, wychowawca lub pedagog szkolny, który wyrazi chęć organizowania i monitorowania pracy wolontariuszy.
- 3.4. Bezpośrednią działalnością Klubu kierują przeszkoleni liderzy wraz z opiekunem.
- 3.5. Liderzy Klubu kierują pracą i odpowiadają za: realizację planu pracy, przyjmowanie sprawozdań z pracy i organizowanie szkoleń, grup wsparcia (spotkania wszystkich członków Klubu w celu dzielenia się doświadczeniami i pomysłami – nie rzadziej niż raz w miesiącu). Na spotkania mogą być zapraszani przedstawiciele Centrum Wolontariatu oraz psycholog i/lub pedagog współpracujący z Klubem.
- 3.6. Młodzieżowe Kluby Wolontariusza współpracują z Regionalnym Centrum Wolontariatu, którego celem jest udzielanie wsparcia Klubom w zakresie: koordynacji działań, szkoleń, pomocy metodycznej, prawnej i psychologicznej.
- 3.7. Opiekun Klubu Wolontariusza zobowiązuje się do uczestnictwa w systematycznych spotkaniach opiekunów.
- 3.8. Klub zobowiązany jest do przesyłania corocznego sprawozdania z działalności do Regionalnego Centrum Wolontariatu.

4. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- 4.1. Regionalne Centrum Wolontariatu za pośrednictwem publikacji oraz Internetu na bieżąco przekazuje Klubom informacje potrzebne w pracy wolontariuszy.
- 4.2. Wolontariusze obchodzą swoje święto 5 grudnia – w Międzynarodowym Dniu Wolontariusza. W tym dniu wręczane są znaczki wolontariusza osobom, które w oczach opiekunów zasłużyły na nie systematyczną pracą.

W związku z tym, że powstaje coraz więcej Szkolnych Klubów Wolontariusza, pojawił się pomysł zbudowania platformy współpracy pomiędzy klubami.

W celu zawiązania tej współpracy powołana została Regionalna Sieć Szkolnych Klubów Wolontariusza.

Regionalna Sieć Szkolnych Klubów Wolontariusza pozwala na:

- wymianę doświadczeń,
- możliwość przenoszenia ciekawych pomysłów działań i rozwiązań na teren innych szkół, placówek,
- organizację wspólnych szkoleń dla nauczycieli koordynatorów Szkolnych Klubów Wolontariusza,
- organizację wspólnych warsztatów dla liderów Szkolnych Klubów Wolontariusza,
- prowadzenie cyklicznych spotkań ewaluacyjnych dla nauczycieli,
- organizację obozów warsztatowo–integracyjnych dla wolontariuszy.

Struktura Regionalnej Sieci Szkolnych Klubów Wolontariusza:

- Centrum Wolontariatu w Lublinie,
- rada programowa,
- zespół redagujący newsletter,
- opiekunowie wszystkich klubów działających w ramach sieci.

Formy współpracy:

- szkolenie dla zainteresowanych tworzeniem Klubów Wolontariusza,
- spotkania opiekunów Klubów Wolontariusza (raz na 2 miesiące),
- obóz szkoleniowy dla liderów Klubów Wolontariusza (raz w roku),
- systematycznie wydawany newsletter (raz w miesiącu),
- opracowane konspekty do prowadzenia comiesięcznych spotkań wychowawczych,
- seminarium Klubów Wolontariusza (raz do roku),
- szkolenia tematyczne dla liderów i opiekunów,
- strona internetowa www.wolontariat.lublin.pl
- możliwość korzystania z organizowanych warsztatów.

Raz w roku Regionalne Centrum Wolontariatu przyznaje klubom certyfikat jakości. Certyfikat przyznawany jest na podstawie wniosku klubu, złożonego do Centrum Wolontariatu po spełnieniu wszystkich warunków niezbędnych do uzyskania certyfikatu.

Warunki przyznania certyfikatu jakości pracy Klubu Wolontariusza:

Lp.	Warunek	tak	nie
1.	Klub ma przygotowany Regulamin, podpisany przez wszystkich członków.		
2.	Klub posiada roczny harmonogram pracy, przygotowany przez całą grupę, oparty na dostrzeganych potrzebach.		
3.	Klub ma podpisane porozumienie o współpracy z Regionalnym Centrum Wolontariatu.		
4.	Członkowie Klubu pracują zgodnie z opracowanym harmonogramem.		
5.	Każdy wolontariusz prowadzi dzienniczek pracy lub posiada kartę aktywności pracy wolontariusza.		
6.	W ramach Klubu odbywają się systematyczne spotkania o tematyce wychowawczej i istnieją grupy wsparcia.		
7.	Opiekuna we wszystkich działaniach wspiera lider grupy.		
8.	Klub prowadzi systematyczną pracę pomocową.		

Jeśli przy każdym z warunków klub postawi odpowiedź „tak”, może ubiegać się o przyznanie certyfikatu jakości pracy Klubu Wolontariusza.

4. Dobre praktyki

Próba zdefiniowania zajęć i możliwości wykorzystania zainteresowań wolontariusza wydaje się dosyć trudna z uwagi na wielość i różnorodność problemów i potrzeb. Aktywność wolontariuszy skupionych w Szkolnych Klubach Wolontariusza można podzielić na działania długoterminowe, czyli stałe, oraz krótkoterminowe.

W ramach pracy stałej uczniowie deklarują regularną służbę w placówkach pomocowych: domach opieki społecznej, przedszkolach, pomagają w lekcjach swoim rówieśnikom. Młodzi ludzie pielęgnują osoby w podeszłym wieku, chorych, inwalidów, dotkniętych nieuleczalnymi schorzeniami. Walczą z dyskryminacją, której ofiarami padają często niepełnosprawni, nieporadni życiowo, bezdomni. Wolontariusze pracują z dziećmi, organizując im czas, czytając bajki, uczą dzieci podstaw alfabetu. Wolontariusze badają czystość rzek oraz wykonują wiele innych prac, by polepszyć warunki życia społeczności, którym pomagają. Dołączają do tych, którzy walczą o prawa człowieka, uczestniczą w budowaniu demokracji w wielu krajach świata. Dzięki nowoczesnym technologiom wolontariusze nawiązują kontakty zagraniczne, mogą przekazywać informacje swoim podopiecznym na całym świecie. Walczą o godność człowieka, o szacunek dla każdej istoty ludzkiej.

Wolontariat krótkoterminowy to działania okresowe, związane z ekstremalnymi sytuacjami, i różne akcje. Wolontariusze udzielają pomocy w szczególnych przypadkach klęsk żywiołowych, włączają się w działania instytucji pomocowych – Polskiej Akcji Humanitarnej, rozmaitych fundacji. Udzielają wsparcia ofiarom klęsk żywiołowych, budują domy, wiercą studnie, bądź zachęcają do kupowania butelek wody mineralnej, by te studnie mogły powstawać. Wyjeżdżają, zbierają pieniądze, organizują happeningi i kampanie społeczne. Są tam, gdzie pomocy potrzebują inni ludzie: bez względu na kraj, kulturę, rasę czy wyznanie.

Działania wolontariatu młodzieżowego docierają do coraz większego grona ludzi i do rozmaitych środowisk. Poniżej przedstawiamy przykłady różnych form zaangażowania młodzieży w wolontariat oraz krótkie wypowiedzi młodych wolontariuszy dotyczące ich pracy.

4.1. Wolontariat szkolny

Pierwszym środowiskiem, w którym pracują młodzi wolontariusze, jest środowisko szkolne. Tutaj wolontariusze organizują zbiórki żywności, pomoc finansową dla rówieśników z ubogich rodzin. Przed świętami przygotowują kiermasze ręcznie wykonywanych ozdób, kartek czy upominków, z których dochód przeznaczony jest na pracę z chorymi i niepełnosprawnymi. Wolontariusze organizują koleżeńską pomoc w lekcjach, odwiedzają niepełnosprawnych rówieśników w ich domach.

Prowadzą także akcje informacyjne, edukacyjne, uwrażliwiają kolegów na problemy światowe, zapraszają gości na pogadanki na temat AIDS na świecie, Światowego Dnia Walki z Głodem.

Spotykamy się w świetlicy szkolnej z naszymi kolegami i koleżankami. Staramy się pomagać im w nauce, tłumacząc różne zagadnienia dotyczące przedmiotów szkolnych. Dzięki pomocy koleżeńskiej nasi przyjaciele osiągają lepsze wyniki w nauce, a my również czerpiemy z tego korzyść, utrwalać sobie nasze wiadomości.

(Małgosia i Dagmara, SKW w Puchaczowie)

4.2. Wolontariat lokalny

Kolejnym obszarem zaangażowania młodych wolontariuszy jest środowisko lokalne: otwarcie się na osoby potrzebujące poza szkołą. Młodzież może zdobyć informacje o potrzebach środowiska w Ośrodku Pomocy Społecznej, w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, niejednokrotnie również informacje te przekazywane są za pośrednictwem szkół – pedagogów czy psychologów – oraz poprzez kancelarie parafialne. Szczególnie w małych miejscowościach, gdzie pomoc socjalna nie funkcjonuje prężnie, to właśnie od wolontariuszy w dużej mierze zależy dotarcie do potrzebujących.

Wolontariusze systematycznie odwiedzają sąsiadów – robią zakupy, przynoszą obiady; uczęszczają do Centrów Pomocy Rodzinie, gdzie pomagają dzieciom z rodzin zastępczych w nadrabianiu zaległości szkolnych. Ochotnicy służą pomocą w domach opieki społecznej: regularnie organizują czas, wychodzą na spacer, wykonują proste zabiegi pielęgnacyjne, a także przygotowują cykliczne inscenizacje i przedstawienia, połączone ze spotkaniami międzypokoleniowymi. Ponadto młodzi ludzie sprzątają cmentarze, porządkują parki i place zabaw, rejestrują na fotografiach bogactwo kultury swojego środowiska. Takie działania umożliwiają poznanie historii terenu, jego walorów topograficznych, a równocześnie rozwijają postawy prospołeczne.

W styczniu, po szkoleniu, rozpoczęliśmy pracę w nowo powstałej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w Zakrzówku. W świetlicy pracuje tylko jedna osoba, która potrzebuje pomocy w opiece nad dziećmi. Naszym zadaniem jest organizowanie czasu wolnego młodszych od nas dzieci. Pomagamy im też nadrobić zaległości w nauce, tłumaczymy trudniejszy materiał, wspólnie spędzamy wolny czas, bawimy się i wyjeżdżamy na wycieczki. Wcześniej starannie przygotowujemy się do zajęć – uczestniczymy w szkoleniach, przez co możemy zaoferować dzieciom ciekawsze zajęcia.

(wolontariusze ze SKW w Zakrzówku)

4.3. Wolontariat krajowy

Praca wolontariuszy ze Szkolnych Klubów Wolontariusza obejmuje również działanie w skali kraju. Młodzież na swoim terenie włącza się w akcje ogólnopolskie, np. „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”, „Góra grosza”, bądź przygotowuje podobne inicjatywy w swoich miejscowościach. Wolontariusze współpracują z Polską Akcją Humanitarną, z Fundacją „Mam marzenie”, pomagając dzieciom ze schorzeniami hematologicznymi bądź realizując program czytania w ramach projektu „Poczytaj mi, przyjacielu”. Młodzież uczestniczy w akcjach Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, której działania mają upamiętniać pontyfikat Jana Pawła II przez promowanie nauczania papieża i wspieranie określonych przedsięwzięć społecznych, głównie w dziedzinie edukacji i kultury. Wiele klubów wspomaga domy dziecka, domy samotnej matki, na bieżąco śledzi działania fundacji i stowarzyszeń pomocowych, co pozwala momentalnie reagować i włączać się w różne akcje.

Nasz klub bierze także udział w ogólnopolskiej akcji Cała Polska Czyta Dzieciom. Dwa razy w tygodniu chodzimy do zaprzyjaźnionego przedszkola. Pracujemy z grupą pięcio- i sześciolatków. Pomagamy naszym małym przyjaciołom – czytamy im, bawimy się z nimi. Pomagamy także w przygotowywaniu różnych dekoracji. Jesteśmy bardzo zadowolone z zajęć. Praca z dziećmi jest dla nas wielką satysfakcją i sprawia nam wiele radości.

(wolontariusze ze SKW w Opolu Lubelskim)

W okresie przedświątecznym każdego roku włączamy się w różne akcje świąteczne. W tym roku na początku grudnia zorganizowaliśmy zbiórkę pieniędzy. Upoważnieni wolontariusze kwestowali w szkole. Przeprowadziliśmy także zbiórkę darów: słodczy, artykułów piśmienniczych, ubrań. Z zebranych funduszy zakupione zostały słodczy, artykuły piśmiennicze. Przekazaliśmy je do hospicjum dla dzieci.

(wolontariusze ze SKW z Puchaczowa)

4.4. Wolontariat globalny

Rozwój współczesnej technologii, a co za tym idzie szybki przekaz informacji pozwalają na niesienie pomocy nie tylko w innych krajach, ale i na innych kontynentach. Młodzi wolontariusze pomagają w krajach, które dotykają klęski, gdzie cierpią ludzie. Zbierają książki, artykuły szkolne oraz środki czystości, które przekazują jednostkom misyjnym w ubogich państwach, uczestniczą w zbiórkach funduszy na rzecz Afryki. Nowym pomysłem stało się wspieranie misjonarzy, którzy wyjeżdżają do krajów Trzeciego Świata.

Szkolne Kluby Wolontariusza przyczyniają się do sfinansowania wyjazdu wolontariuszy studenckich grup misyjnych.

Ochotnicy Szkolnych Klubów Wolontariusza od kilku lat włączają się w patronat indywidualny nad dziećmi z Afryki. Adopcja polega na wsparciu indywidualnego dziecka bądź placówek, które przeciwdziałają chorobom dzieci na skutek głodu. Dzięki takiej pomocy dziecko ma zapewnioną naukę w szkole i wyżywienie. Młodzież często utrzymuje kontakt listowny z takim dzieckiem, nawiązuje relacje koleżeńskie.

Cały nasz klub zaangażował się bardzo w pomoc koledze mieszkającemu w Afryce. Chodzi do V klasy i uczy się dobrze. Każdego miesiąca zbieramy w szkole pieniądze i wysyłamy do Afryki, żeby nasz kolega miał pieniądze na jedzenie, ubranie i naukę. Cieszymy się, że możemy pomagać także w Afryce – cieszymy się zwłaszcza wtedy, kiedy dostajemy od niego pełne wdzięczności listy.
(wolontariusze ze SKW z Puchaczowa)

Podjmując pracę z grupą młodych wolontariuszy, bez względu na obszar pracy, należy szczególnie zwrócić uwagę na kilka elementów:

- przygotowywanie młodzieży do podejmowanych działań wolontariackich,
- towarzyszenie im w podjętej pracy,
- organizację spotkań, podczas których młodzież ma szansę wymienić się doświadczeniami ze swojej pracy, poznać głębiej problemy, którymi się zajmuje, otrzymać wsparcie,
- zwracanie uwagi na etos wolontariusza – zespół cech, które powinien w sobie kształtować każdy wolontariusz.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Bogna Frąszczak

Stowarzyszenie Psychoprofilaktyki „Spójrz inaczej”

Klasy I – III

Temat: Na czym polega pomaganie?

Cel:

- uświadomienie uczniom znaczenia wzajemnej pomocy,
- ułatwienie uczniom rozpoznawania i nazywania uczuć, które im towarzyszą, gdy udzielają komuś pomocy lub gdy sami ją otrzymują.

Materiały: papier rysunkowy, kredki, nożyczki, flamastry, markery, papier pakowy, agrafki.

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa

Usiądźcie w kręgu i porozmawiajcie z dziećmi o tym, na czym polega pomaganie. Poproś dzieci, aby przypomniały sobie, kiedy ostatnio ktoś im pomógł. Jak się wtedy czuły? Co by się stało, gdyby nie udzielono im wtedy pomocy?

2. Rysunek

Poproś uczniów, aby narysowali osobę, która im pomogła. Następnie zachęć ich, aby dobrali się w pary i porozmawiali ze sobą o tych osobach i sytuacjach.

3. Lista cech/umiejętności osoby, która umie pomagać

Powróćcie do kręgu i na podstawie rozmów w parach sporządźcie listę cech osoby, która potrafi skutecznie pomagać. Następnie poproś, aby kolejno – w rundce – każde z dzieci powiedziało, jaką cechę z tej listy już posiada, a jaką chciałoby mieć (możesz też zaproponować dokończenie zdania: „Jestem..., a chciałbym być bardziej...”).

4. Pomocna dłoń

Poproś dzieci, by obrysowały na papierze swoją prawą lub lewą dłoń i wycięły rysunek. Poinformuj, że wyciągnięta dłoń jest symbolem pomagania. Następnie poproś dzieci, aby zastanowiły się, kogo one mogą wesprzeć. Zachęć je, by na palcach wyciętego rysunku dłoni wpisały lub narysowały, komu i w jaki sposób mogą pomóc. Odczytajcie spisane pomysły na forum, a następnie przypnijcie „pomocne dłonie” agrafkami do zasłon lub firanek zawieszonych w klasowych oknach.

5. Propozycja dodatkowa

Zachęć uczniów do stworzenia Klasowego Pogotowia Ratunkowego – zastanówcie się, komu i w jaki sposób możecie wspólnie pomagać, stwórzcie taką listę na dużym arkuszu papieru. Mogą się na niej znaleźć np. schronisko dla zwierząt, szkolna biblioteka, pobliski dom pomocy społecznej, przedszkole.

Klasy IV–VI

Temat: Kiedy pomaganie staje się wolontariatem?

Cel:

- uświadomienie uczniom wagi udzielania pomocy potrzebującym,
- uwrażliwienie uczniów na potrzeby innych,
- zapoznanie uczniów z ideą pracy wolontariackiej,
- zapoznanie dzieci z podstawowymi zasadami wolontariatu.

Materiały: szary papier, markery, flamastry, kredki, papier rysunkowy, torby z szarego papieru, kolorowe gazety, klej.

Przebieg spotkania:

1. Rozmowa

Usiądźcie w kręgu i porozmawiajcie z dziećmi o tym, na czym polega pomaganie. Poproś dzieci, aby przypomniały sobie, kiedy ostatnio komuś pomogli. Jak się wtedy czuły?

2. Rysunek/ komiks

Poproś uczniów, aby narysowali sytuację, w której komuś pomogli. Zachęć ich, aby swoje rysunki opatrzyli komentarzami w dymkach. Następnie poproś, aby dobrali się w czwórki i rozmawiali ze sobą o przedstawionych sytuacjach.

3. Lista cech/umiejętności osoby, która umie pomagać

Powróćcie do kręgu i spytaj uczniów, jakie cechy i umiejętności pomagają im w niesieniu pomocy innym. Potem sporządźcie listę cech osoby, która potrafi skutecznie pomagać. Poproś uczniów, by dobrali się w pary i rozmawiali o tym, które z tych cech już posiadają.

4. Rozmowa

Zapytaj uczniów, czy znają kogoś, kto jest wolontariuszem. Poproś, aby opowiedzieli, czym się zajmuje i gdzie wykonuje swoją pracę. Następnie zachęć uczniów do stworzenia definicji wolontariatu. Propozycje spiszcie na dużym arkuszu papieru.

Uwaga:

Wolontariat (łac. *voluntarius* – dobrowolny): dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Wolontariusz to ochotnik pracujący na zasadzie wolontariatu.

5. Torba wolontariusza

Porozmawiaj z uczniami, jakie cechy i umiejętności powinien mieć wolontariusz, by mógł dobrze wykonywać swoją pracę. Następnie zachęć uczniów, aby przygotowali torbę, która przyda się wolontariuszowi podczas wykonywania pracy na rzecz innych. Rozłóż na środku klasy kolorowe gazety i czasopisma i poproś dzieci, aby poszukały w nich zdjęć, opisów cech i umiejętności charakteryzujących wolontariusza. Zasugeruj im, aby fotografie i opisy przedstawiające umiejętności nakleiły na zewnątrz torby, a do środka wrzuciły zdjęcia oraz napisy ukazujące zalety i cechy charakteru. Następnie zachęć uczniów do zademonstrowania swoich prac na forum klasy.

6. Lista instytucji poszukujących wolontariuszy

Sporządźcie listę instytucji, organizacji poszukujących wolontariuszy, np. PCK, hospicjum domowe, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, schronisko dla zwierząt, Regionalne Centrum Wolontariatu, Caritas.

Klasy gimnazjalne:

Temat: Mamo, tato, idę do pracy. Postanowiłam/postanowiłem zostać wolontariuszem.

Cel:

- zapoznanie młodzieży z ideą i zasadami pracy wolontariackiej,
- zapoznanie z różnymi formami i sposobami wykonywania pracy przez wolontariusza,
- uświadomienie uczniom, że wykonywanie pracy wolontariackiej wiąże się nie tylko z satysfakcją, ale również z obowiązkami, odpowiedzialnością i lojalnością wobec podopiecznych i zespołu, w którym pracują.

Materiały: szary papier, markery, papier formatu A4, flamastry.

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa

Usiądźcie w kręgu i porozmawiajcie z uczniami o tym, na czym ich zdaniem polega wolontariat.

2. Praca w małych grupach

Zachęć uczniów, by dobrali się w zespoły i stworzyli definicję wolontariatu. Następnie zebrane propozycje spiszcie na dużym arkuszu papieru.

Uwaga:

Wolontariat (łac. *voluntarius* – dobrowolny): dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Określenie „bezpłatna” nie oznacza „bezinteresowna”, lecz pracę bez wynagrodzenia materialnego. W rzeczywistości wolontariusz zyskuje jednak wynagrodzenie niematerialne: satysfakcję, poczucie sensu istnienia, uznanie ze strony innych, podwyższenie samooceny.

Określenie „wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie” oznacza, że nie każda praca na rzecz innych jest pracą wolontariacką. Na przykład pomoc własnej babci wolontariatem nie jest, natomiast pomoc starszej lub chorej osobie w pobliskim domu pomocy – jest.

3. Kończenie wyrazów

Rozdaj uczniom arkusze papieru z pionowo napisanym słowem wolontariusz. Poproś, aby dokończyli zaczynające się od kolejnych liter wyrazy, w taki sposób, by stanowiły one nazwy cech lub uczuć wolontariusza, np.

W – wiara, wolność
O – optymizm, ofiarność
L – lojalność, lokalność
O – odpowiedzialność, obowiązkowość
N – nowatorstwo, neutralność
T – troskliwość, twórczość
A – aktywność, asertywność
R – rozsądek, radość
I – inteligencja
U – uczciwość, uśmiech
S – sumienność, satysfakcja
Z – zadowolenie

Następnie zachęć uczniów, by dobrali się w pary i porównali swoje prace. Chętnych zaprosz do odczytania zadania. Na podstawie wykonanych prac przejdźcie do realizacji kolejnego ćwiczenia.

4. Lista cech dobrego wolontariusza

Sporządźcie na narysowanym na arkuszu szarego papieru konturze postaci ludzkiej listę cech skutecznego wolontariusza.

5. Rozmowa w parach

Poproś uczniów, aby dobrali się w pary. Rozdaj im narysowane kontury człowieka i poleć, aby wpisali na rysunkach te cechy dobrego wolontariusza, które już posiadają. Niech każdy poprosi kilku kolegów o wpisanie na odwrotnej stronie rysunku postaci tych cech dobrego wolontariusza, które ich zdaniem posiada. Następnie poproś wszystkich, aby przyjrzeni się swoim rysunkom i sprawdzili, czy wpisane po obu stronach cechy się powtarzają. Zachęć uczniów, by podzielili się swoimi spostrzeżeniami na forum klasy.

6. Lista instytucji poszukujących wolontariuszy

Sporządźcie listę instytucji, organizacji poszukujących wolontariuszy, np.: PCK, hospicjum domowe, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, schronisko dla zwierząt, Regionalne Centrum Wolontariatu, Caritas.

7. Rozmowa

Zapytaj uczniów, na jakie trudności może napotkać w swej pracy wolontariusz. Jak może sobie z nimi poradzić i kto może mu pomóc.

Klasy ponadgimnazjalne

Temat: Jest problem. Zorganizujmy wolontariat!

Cel:

- uwrażliwienie uczniów na problemy i potrzeby innych ludzi,
- ukazanie potrzeby podejmowania inicjatyw i działań na rzecz społeczności lokalnej lub osób potrzebujących wsparcia,
- zapoznanie młodzieży z ideą i podstawowymi zasadami wolontariatu,

Materiały: szary papier, markery, karteczki samoprzylepne, flamastry.

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa

Usiądźcie w kręgu i porozmawiajcie z uczniami o tym, na czym ich zdaniem polega wolontariat.

2. Definicja wolontariatu

Zachęć uczniów, by dobrali się w zespoły i stworzyli definicję wolontariatu. Następnie zebrane propozycje spiszcie na dużym arkuszu papieru. Wybierzcie definicję najbardziej adekwatną.

Uwaga:

Wolontariat (łac. *voluntarius* – dobrowolny): dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Określenie „bezpłatna” nie oznacza „bezinteresowna”, lecz pracę bez wynagrodzenia materialnego. W rzeczywistości wolontariusz zyskuje jednak wynagrodzenie niematerialne: satysfakcję, poczucie sensu istnienia, uznanie ze strony innych, podwyższenie samooceny.

Określenie „wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie” oznacza, że nie każda praca na rzecz innych, np. pomoc własnej babci, jest wolontariatem. Jest nim natomiast pomoc starszej lub chorej osobie w pobliskim domu pomocy.

3. Burza mózgów – „Problemy i potrzeby naszej społeczności lokalnej”

Zachęć uczniów do zastanowienia się nad potrzebami i problemami ich społeczności. Spiszcie tę diagnozę na dużym arkuszu papieru. Następnie podzielcie wymienione problemy na: rozwiązywalne i trudne do rozwiązania. Zastanówcie się nad tym, czy i w jaki sposób młodzież w wieku ponadgimnazjalnym może sprawić, aby wskazane potrzeby społeczne zostały zaspokojone.

4. Praca w małych grupach

Poproś uczniów, by dobrali się w sześciuosobowe zespoły i zastanowili się nad tym, co będzie im potrzebne do zorganizowania młodzieżowego wolontariatu i napisania własnego projektu. Następnie zebrane propozycje spiszcie na dużym arkuszu papieru i omówcie w kręgu.

Na zakończenie przedstaw uczniom listę programów młodzieżowych, w ramach których mogą ubiegać się o środki finansowe na realizację zaplanowanych przez siebie przedsięwzięć:

- Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży:
 - „Równać szanse” – Regionalny Konkurs Grantowy
 - „Make a Connection”
 - Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „E” – „Młodzi Menedżerowie Kultury”
 - Młodzież w Działaniu
 - Fundacja J&S Pro Bono Poloniae – „Aktywna Wiosna”
 - Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA – PROJEKTOR – wolontariat studencki.

ANEKS

Wzory dokumentów potrzebnych do założenia i prowadzenia Szkolnego Klubu Wolontariusza.

Deklaracja współpracy
pomiędzy
Regionalnym Centrum Wolontariatu w
a
dyrekcją
.....

Dyrekcja szkoły wyraża zgodę na utworzenie i działalność Klubu Wolontariusza, który będzie działał w ramach Regionalnej Sieci Klubów Wolontariusza przy Regionalnym Centrum Wolontariatu w
Opiekunem Klubu będzie pan/pani
Opiekun będzie systematycznie uczestniczył w spotkaniach organizowanych dla prowadzących Kluby Wolontariusza (raz na dwa miesiące).

Członkowie Klubu Wolontariusza zobowiązani są do przestrzegania zasad obowiązujących wolontariuszy.

Regionalne Centrum Wolontariatu zobowiązuje się do udzielania wszelkiego merytorycznego wsparcia powstałemu Klubowi Wolontariusza.

Zarząd Stowarzyszenia Dyrekcja

..... dnia

Zgoda rodziców

Wyrażam zgodę na pracę mojego dziecka.....
w ramach działań podejmowanych przez Szkolny Klub Wolontariusza działający
w
pod kierunkiem

Data podpis rodziców

Porozumienie o współpracy

pomiędzy

Centrum Wolontariatu w

a Klubem Wolontariusza działającym przy

.....

zawarte w dniu

Regionalne Centrum Wolontariatu w zobowiązuje się do:

- przeszkolenia koordynatora Klubu Wolontariusza,
- pomocy w stworzeniu programu wolontariackiego na terenie szkoły, w miejscowości,
- wspierania od strony merytorycznej Klubu Wolontariusza, zwłaszcza w kwestiach związanych z koordynacją pracy wolontariuszy, współpracą z partnerskimi placówkami, prowadzeniem dokumentacji działań wolontariackich,
- poinformowania o istnieniu Klubu Sieci Regionalnych Centrów Wolontariatu w Polsce,
- informowania o działaniach podejmowanych przez Sieć Regionalnych Centrów Wolontariatu w Polsce,
- zapraszania do udziału w ogólnopolskich i regionalnych działaniach pomocowych i promocyjnych,
- zapraszania koordynatora na spotkania szkoleniowo – informacyjne z innymi koordynatorami Klubów Wolontariatu w regionie,
- umieszczania informacji o współpracy z Młodzieżowym Klubem Wolontariusza w sprawozdaniach, materiałach.

Szkolny Klub Wolontariusza zobowiązuje się do:

- wypełniania przygotowanych przez CW dokumentów,
- wyznaczenia koordynatora Klubu Wolontariusza, pozostającego w stałym kontakcie z Regionalnym Centrum Wolontariatu (minimum raz w semestrze kontakt telefoniczny lub e-mail), uczestniczącego w spotkaniach szkoleniowych koordynatorów Klubów Wolontariusza (1 spotkanie w kwartale),
- opracowania Regulaminu Klubu Wolontariusza,
- opracowania i wypełniania rocznego programu pracy SKW,
- prowadzenia ewidencji wolontariuszy,
- regularnego monitorowania pracy wolontariuszy,
- udziału w spotkaniach ewaluacyjnych organizowanych przez CW,

- przygotowania i przekazywania do CW dokumentów potwierdzających pracę wolontariuszy (sprawozdań, opinii, podziękowań itp.),
- umieszczania informacji o współpracy z CW w sprawozdaniach merytorycznych, materiałach promocyjnych, raportach itp.

podpis koordynatora

podpis przedstawiciela CW

.....

.....

..... dnia

Deklaracja przynależności do Klubu Wolontariusza

Deklaruję chęć dobrowolnej, bezinteresownej pracy wolontariackiej i decyduję się na członkostwo w Młodzieżowym Klubie Wolontariusza działającym przy

Imię i Nazwisko

Data urodzenia Miesce urodzenia

Adres

Tel

Zobowiązuję się do aktywnej pracy w ramach Klubu zgodnie z etosem wolontariusza, regulaminem i harmonogramem.

Data	podpis członka Klubu	podpis opiekuna Klubu
------------	----------------------------	-----------------------------

NR KARTY

Ankieta dla wolontariusza Młodzieżowego Klubu Wolontariusza

Imię Nazwisko Data urodzenia.....

Adres do korespondencji
kod: miejscowość: gmina:

powiat: ulica: województwo:

Telefon kontaktowy stacjonarny:
Telefon komórkowy:
e-mail:
www

Proszę wpisać swoje największe zainteresowania, uzdolnienia:

.....
.....
.....
.....

Czym chciałbyś (chciałabyś) się zajmować jako wolontariusz?

.....
.....
.....

Ile czasu w tygodniu możesz poświęcić na pracę wolontariacką?

.....

Pisemna zgoda rodziców na pracę wolontariacką

Tak Nie

Zareklamuj siebie:

- obsługa komputera/ Internet
- dobra znajomość języków obcych (jakich?)
- uzdolnienia artystyczne
- umiejętności sportowe
- ukończone kursy, szkolenia
- dodatkowe informacje

Data czytelny podpis:

Porozumienie o świadczeniu pracy wolontariackiej

zawarte w dniu w pomiędzy:
 z siedzibą w,
 reprezentowanym przez
 zwanym dalej Korzystającym,
 a
 Młodzieżowym Klubem Wolontariusza działającym w
 reprezentowanym przez
 zwanym dalej Koordynatorem pracy wolontariuszy.

Wstęp

Korzystający oświadcza, że jest podmiotem, na rzecz którego – zgodnie z art. 42 ust. 1 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873) – może być świadczona pomoc przez wolontariuszy. Koordynator oświadcza, że zobowiązuje się przygotować i sprawować opiekę nad wolontariuszami z Młodzieżowego Klubu Wolontariusza, którzy będą świadczyć pomoc na rzecz placówki. Swoją pracę na terenie placówki Koordynator wykonuje nieodpłatnie – jest wolontariuszem.

Mając na względzie ideę wolontariatu, u podstaw której stoi dobrowolne, bezpłatne wykonywanie czynności, a także biorąc pod uwagę charytatywny, pomocniczy i uzupełniający charakter świadczonej przez wolontariuszy pracy, strony porozumienia uzgadniają, co następuje:

§ 1.

Korzystający powierza wykonywanie Młodzieżowemu Klubowi Wolontariusza, a Wolontariusze dobrowolnie podejmują się wykonania na rzecz Korzystającego następujących czynności:

.....

Czynności, o których mowa wyżej, będą wykonywane pod opieką

.....

§ 2.

Strony umowy uzgadniają, że czynności określone w § 1. będą wykonywane w okresie od do
 Miejscem wykonywania czynności będzie

§ 3.

Z uwagi na charakter i ideę wolontariatu:
 Wolontariusz jest zobowiązany wykonywać uzgodnione czynności osobiście;
 Wolontariusz za swoje czynności nie otrzyma wynagrodzenia.

§ 4.

Korzystający zobowiązuje się zapewnić Wolontariuszowi bezpieczne i higieniczne warunki świadczonej pracy.

§ 5.

Wolontariusze zobowiązują się do zachowania w tajemnicy informacji, które uzyskali w związku z pracą świadczoną na rzecz Korzystającego, a które stanowią tajemnicę Korzystającego. Dotyczy to w szczególności informacji związanych z:

.....

§ 6.

Porozumienie może być rozwiązane przez każdą ze stron za dniowym wypowiedzeniem;
 Porozumienie może być rozwiązane przez każdą ze stron bez wypowiedzenia z ważnych przyczyn.
 Za ważne przyczyny strony porozumienia uznają w szczególności:

.....

§ 7.

Za wyrządzone szkody strony odpowiadają na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

§ 8.

W sprawach nieuregulowanych przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub niniejszym porozumieniem zastosowanie będą miały odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego.

§ 9.

Wszelkie zmiany porozumienia będą dokonywane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 10.

Spory wynikłe ze stosowania umowy rozstrzyga sąd powszechny w trybie postępowania cywilnego.

§ 11.

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Koordinator może w każdym czasie domagać się wydania przez Korzystającego pisemnego zaświadczenia o pracy wykonanej przez Wolontariuszy ze Szkolnego Klubu Wolontariusza. Zaświadczenie to powinno zawierać informację o zakresie świadczeń.

Na zakończenie roku szkolnego, podczas którego Wolontariusze z Młodzieżowego Klubu Wolontariusza świadczyli swoją pomoc na rzecz Korzystającego, Korzystający zobowiązany jest do wystawienia pisemnego podziękowania za pracę Wolontariuszy.

Korzystający

.....

Koordinator/Wolontariusz

.....

**Porozumienie
o świadczeniu pracy wolontariackiej**

zawarte w dniu w pomiędzy:
Młodzieżowym Klubem Wolontariusza działającym przy

.....
reprezentowanym przez

.....
zwanym dalej Koordynatorem Młodzieżowego Klubu Wolontariusza,

a.....
zwanym dalej Wolontariuszem.

Wstęp

Mając na względzie ideę wolontariatu, u podstaw której stoi dobrowolne, bezpłatne wykonywanie czynności, a także biorąc pod uwagę charytatywny, pomocniczy i uzupełniający charakter świadczonej przez wolontariuszy pracy, strony porozumienia uzgadniają, co następuje:

§ 1.

Koordinator powierza wykonywanie Wolontariuszowi, a Wolontariusz dobrowolnie podejmuje się wykonania na rzecz Koordynatora następujących czynności:.....

.....
.....
.....
.....

§ 2.

Strony umowy uzgadniają, że czynności określone w § 1. będą wykonywane w okresie od do

Miejszem wykonywania czynności będzie

§ 3.

Z uwagi na charakter i ideę wolontariatu:

Wolontariusz jest zobowiązany wykonywać uzgodnione czynności osobiście;
Wolontariusz za swoje czynności nie otrzyma wynagrodzenia.

§ 4.

Koordinator zobowiązuje się zapewnić Wolontariuszowi bezpieczne i higieniczne warunki świadczonej przez niego pracy. Strony oświadczają, że Wolontariusz został zapoznany z zasadami bezpiecznej i higienicznej pracy.

§ 5.

Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy informacji, które uzyskał w związku z pracą świadczoną na rzecz Korzystającego, a które stanowią tajemnicę Korzystającego. Dotyczy to w szczególności informacji związanych z:

- a)
- b)
- c)

§ 6.

Porozumienie może być rozwiązane przez każdą ze stron za dniowym wypowiedzeniem;
 Porozumienie może być rozwiązane przez każdą ze stron bez wypowiedzenia z ważnych przyczyn.

Za ważne przyczyny strony porozumienia uznają w szczególności:

§ 7.

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.
 Po zakończeniu pracy wolontariackiej Koordynator wydaje Wolontariuszowi zaświadczenie o wykonywanej pracy.

Koordynator

Wolontariusz

Karta aktywności pracy wolontariusza

Imię i nazwisko wolontariusza

Miejsce pracy wolontariackiej

Data	Opis pracy	Podpis opiekuna

Harmonogram pracy Szkolnego Klubu Wolontariusza na rok szkolny

Miesiąc	Działania stałe/systematyczne	Działania jednorazowe/akcje	Osoba odpowiedzialna

Przykłady konspektów na zajęcia dla Młodzieżowych Klubów Wolontariusza

Temat: Wolontariat – co to takiego?

Cele spotkania:

- zapoznanie młodzieży z ideą wolontariatu,
- zapoznanie z podstawowymi zasadami pracy wolontariackiej w odróżnieniu od innego zaangażowania,
- ukazanie potrzeby podejmowania działań pomocowych na rzecz potrzebujących,
- uwrażliwienie uczestników spotkania na potrzeby innych ludzi,
- ukazanie różnych form i sposobów pracy wolontariackiej.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia spotkania:

- szary papier,
- markery,
- koperty.

Przebieg spotkania:

Na dużym arkuszu papieru rysujemy słońce, w środku wpisujemy słowo „wolontariat”. Prosimy uczestników spotkania, by każdy na jednym z promieni napisał, z czym kojarzy mu się nazwa „wolontariat”. Po zapisaniu określeń podejmujemy rozmowę podsumowującą ćwiczenie. Prosimy jedną z osób o odczytanie wszystkich określeń. Jeżeli jakieś sformułowanie jest dla grupy kontrowersyjne, prosimy autora o uzasadnienie. W tym ćwiczeniu ważne jest, by pokazać, że istnieje wiele innych określeń pracy wolontariackiej. Skąd więc i dlaczego pojawiła się nazwa „wolontariat”?

Wolontariat jest pojęciem, które pojawiło się w latach 60. naszego stulecia, pochodzi od łac. słowa „voluntarius” – ochotniczy, dobrowolny. Na wszystkich kontynentach, we wszystkich krajach oznacza to samo – zaangażowanie w pomoc potrzebującym.

Każdy z nas ma jakiś obraz pracy wolontariackiej. Spróbujemy teraz usystematyzować naszą wiedzę na temat wolontariatu, stworzyć jego definicję.

Dzielimy uczestników spotkania na 4 grupy. Każdą z grup prosimy o wylosowanie jednej koperty, w której znajdują się określenia pracy wolontariackiej.

I koperta – płatna/bezplatna;

II koperta – świadomie podjęta decyzja/praca przy okazji, bez podjęcia decyzji;

III koperta – dobrowolna/z przymusu;

IV koperta – wobec najbliższych (rodziny, przyjaciół) wobec innych osób, z którymi nie łączą nas więzi rodzinne, przyjacielskie, koleżeńskie.

Każdą z grup prosimy o wybranie właściwego określenia pracy wolontariackiej i uzasadnienie wyboru.

Prezentacja pracy grupowej, podsumowanie i zapoznanie z definicją wolontariatu.

WOLONTARIAT to świadome, dobrowolne i bezpłatne działanie na rzecz innych, potrzebujących pomocy, wykraczające poza związki rodzinno–przyjacielsko–koleżeńskie.

Skoro wiemy już, co to jest praca wolontariacka, zastanówmy się, co to znaczy „pomagać”.

Zapraszamy dwie osoby, które odegrają następującą scenkę:

W szkole jest uczeń, który ma bardzo trudną sytuację rodzinną, nie ma warunków do nauki, ma bardzo dużo zaległości w nauce, nie stać go na korepetycje i potrzebuje pomocy. Przychodzi do koordynatora SKW i prosi o pomoc.

Prosimy o odegranie tej scenki. Następnie staramy się krok po kroku prześledzić etapy rozmowy i zastanowić się, jak pomóc koledze i co to znaczy „pomóc”.

Pomóc to :

- poznać dokładnie problem,
- poznać przyczyny trudnej sytuacji,
- dowiedzieć się, z jakiej pomocy osoba ta już korzysta,
- zastanowić się, jak realnie możemy udzielić pomocy (pamiętajmy, że nie musimy być profesjonalistami w każdej dziedzinie, czasami, aby pomóc, trzeba skontaktować się z profesjonalistą),
- ustalić harmonogram pomocy: kto, kiedy i w jaki sposób może pomóc.

Podsumowanie spotkania. Przypomnienie, wspólne powtórzenie definicji wolontariatu i warunków dobrej pomocy.

Temat: Ja wolontariusz – co to znaczy być wolontariuszem?

Cele spotkania:

- refleksja nad tym, jakie cechy powinien posiadać wolontariusz,
- wskazanie, dlaczego te cechy są bardzo ważne,
- zastanowienie się nad tym, czy ja rzeczywiście mogę być wolontariuszem.

Materiały:

- rekwizyty (rękawiczka, zegarek, kalendarz, telefon, buty, lusterko, kłódka, film fotograficzny),
- papier,
- markery.

Przebieg spotkania:

Przypomnienie definicji wolontariatu, zasad niesienia pomocy i wprowadzenie w tematykę spotkania.

- Czy każda osoba może zostać wolontariuszem?
- Jakie warunki powinna spełniać?
- Co jest najważniejsze w pracy wolontariusza?

Wykładamy na stole jak najwięcej różnych rekwizytów, wśród których powinny się znaleźć: rękawiczka – symbolizująca pomocną dłoń, telefon, kalendarz, buty, film fotograficzny, lusterko, kłódka. Następnie prosimy uczestników spotkania o wybranie tych rekwizytów, które symbolizują cechy, jakimi powinien charakteryzować się wolontariusz. Pamiętajmy o punktualności, systematyczności, uprzejmości, wytrwałości, odpowiedzialności, konieczności powiadamiania o spóźnieniach lub niemożności wywiązania się z zadania, konieczności zachowania tajemnicy związanej z osobą, której pomagamy. Oczywiście nikt z nas nie jest chodzącym ideałem, mamy wady. Nie znaczy to, że nie możemy być wolontariuszami. Bardzo ważne jest jednak, żeby pracować nad sobą, a wolontariat jest właśnie szkołą pracy nad sobą i swoim charakterem.

Dzielimy uczestników spotkania na trzy-, czteroosobowe grupy i prosimy o wylosowanie jednej lub dwóch cech, które powinien posiadać wolontariusz. Następnie polecamy: Uzasadnij, że ta cecha wolontariusza jest bardzo ważna poprzez pokazanie możliwych skutków braku tej cechy, np. „Wolontariusz powinien być punktualny, bo kiedy nie jest punktualny...”.

Podsumowanie spotkania: Wolontariuszem może być każda osoba, która świadomie podejmuje decyzję, że chce nim zostać, czyli pomagać potrzebującym, nie oczekując w zamian zapłaty. Każdy wolontariusz powinien pamiętać o zasadach pracy wolontariackiej i pracować nad sobą, żeby nigdy nie zawieść tego, kto z pomocy korzysta. Nie każdy jednak wszędzie może pracować jako wolontariusz – zawsze charakter pracy powinien być dostosowany do możliwości i cech wolontariusza.

Literatura:

M. Ochman, P. Jordan, „Jak pracować z wolontariuszami”
 M. Bełdowska (red.), „Wolontariat w ośrodkach pomocy społecznej”
 E. Kosiedowska, K. Braun, J. Wnuk, M. Misztela, „Wolontariat w szkole. Organizacja i prowadzenie Szkolnego Klubu Wolontariusza”
 „Scenariusze lekcji preorientacji zawodowej dla gimnazjalistów”, Centrum Wolontariatu w Słupsku
 „Młodzieżowe Kluby Wolontariusza”, K. Braun, K. Wędrychowicz

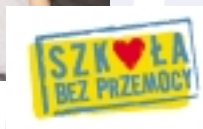

Rok szkolny 2009/2010
KODEKS NASZEJ SZKOŁY

www.szkołabezprzemocy.pl

- 1. Szkoła jest wspólnotą.** Szkoła dąży do stworzenia wspólnoty wszystkich nauczycieli, uczniów, ich rodziców oraz pracowników niepedagogicznych szkoły, opartej o jasny i przejrzysty system norm.
- 2. Wszyscy się szanujemy.** Wspólnota szkolna buduje klimat bezpieczeństwa, szacunku, otwartego dialogu i porozumienia pomiędzy nauczycielami, pracownikami szkoły, uczniami i rodzicami. Wszyscy uczestnicy społeczności szkolnej szanują siebie nawzajem i nie zachowują się wobec siebie agresywnie.
- 3. Wspólnie działamy przeciw przemocy.** W szkole działa system przeciwdziałania przemocy, który jasno określa: obowiązujące normy, procedury działania i współpracy wszystkich zainteresowanych w zakresie rozwiązywania konfliktów oraz reagowania wobec przejawów agresji i przemocy. Jego zasady obowiązują wszystkich uczestników społeczności szkolnej: nauczycieli, uczniów, pracowników niepedagogicznych oraz wszystkie osoby znajdujące się na terenie szkoły.
- 4. Niczego nie ukrywamy.** Szkoła prowadzi regularną diagnozę problemu przemocy w szkole, a efekty działania systemu przeciwdziałania przemocy podlegają monitoringowi oraz ewaluacji.
- 5. Zawsze reagujemy.** Szkoła reaguje na każdy przejaw agresji i przemocy oraz zapewni skuteczną, odpowiednią pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocy.
- 6. Nauczyciel nie jest sam.** Szkoła podejmuje działania, by nauczyciele mieli odpowiednią wiedzę i umiejętności z zakresu rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy.
- 7. Uczniowie wiedzą, jak działać.** Szkoła organizuje uczniom regularne zajęcia profilaktyczne z zakresu umiejętności psychologicznych i społecznych, oraz radzenia sobie z agresją i przemocą.
- 8. Rodzice są z nami.** Aby przeciwdziałać przemocy szkoła współpracuje z rodzicami włączając ich do tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy i obejmując działaniami edukacyjnymi.
- 9. Mamy sojuszników.** Szkoła współpracuje ze środowiskiem pozaszkolnym przy podejmowaniu działań profilaktycznych i interwencyjnych dotyczących agresji i przemocy, gdy potrzeby przekraczają możliwości lub kompetencje szkoły.
- 10. Nagradzamy dobre przykłady.** Szkoła promuje wzorce zachowań oparte na poszanowaniu godności każdego człowieka.

www.szkoLABEZPRZEMOCY.pl

Jak organizować wolontariat w szkole? „Szkoła bez przemocy”

Organizatorzy Programu

media
regionalne

Partner Programu

ISBN: 978-83-87009-43-4